

quod statutum exigens auctoritatem
cōsanguineorum in contractibus mu-
lierum, non habeat locum, si mulier
donet rem ei, qui sibi donauerat: idq;
magis probat Bauer. in rep. d. l. cum fi-
lio. nu. 147. Posset etiam pro hoc ad-
duci glo. in l. ea quæ. 58. verb. conuer-
sa. ff. de donat. inter vir. & vxor: & gl.
similis, vbi Bart. & scriben. communi-
ter, in l. si ita stipulatio. 19. ff. de verb.
oblig. quibus habetur non censeri dā-
num, si quis amittat lucrum iam quæ-
situm, quando illud reuertitur ad eū,
à quo prouenerat: & ita Ias. & plures
alibi, vt retuli suprā hac parte, nu. 52.
illat. 16.

○ Sed contrarium puto veritatis, imò
quod pater administrans bona aduen-
ticia filij, non magis possit donare vel
alienare in eum, à quo bona prouene-
rant. Nec enim sustentabilis est opinio
Paul. in d. consil. vbi nec ipse satis eam
asserit: contrariumque magis probat
Ias. in d. l. cum filio, nu. 170. quem se-
quitur Tiraq. in l. si vnquam, verb. do-
natione, nu. 158. licet in hac re dubita-
se videatur: sic etiam idem Tiraq. du-
bitans, lib. de iure marit. gl. 5. nu. 54.
in simili consuetudine citat cōsiliū
Paul. Sed tandem, nu. 56. in fine, magis
probat contrarium, vt sic solemnitas
legis vel statuti, in alienatione mulie-
ris vel minoris necessaria sit, etiam si
alienatio fiat in eum, à quo res obve-
nerat: quod suadetur vrgenter ex l. 2.
C. si aduers. donat. & l. si ad resoluen-
dam. C. de præd. minor. Sed vltra Do-
ctor magis probatur ex text. & eius ra-

tionem in l. 1. §. vlt. ff. de reb. eor. de quo
superius latissimè diximus. Maximè,
quia in hac specie cessant ea, quæ con-
tra decisionem illius text. adduceba-
mus: eius enim rigor tantum notari
potest, quatenus loquitur de pacto ad-
iecto in initio contractus: hinc autem lo-
quimur, quando res liberè tradita est
filio, vel mulieri: & sic dominium per-
fectè transijt, re nullo modo affecta ali-
quo onere obligationis, vel reuer-
sionis: facit. gl. l. 2. in fine. C. de inu-
til. stipul. ibi, *incipit*: & gl. l. seruus. C.
de pact.

Ex quo infertur ampliatio ad pro-
hibitionem huius. l. Infertur etiam ani-
pliatio ad glo. in l. 1. §. si quis propter.
verb. per in integrum. ff. de itin. actu-
que priua. ibi, *iam fuerat lucratus*. Ias. in l.
non amplius. §. 1. nu. 6. ff. de leg. 1. Rip.
in l. damnnum ad fin. ff. de dam. infect.
vt scilicet etiam in his terminis dica-
tur damnnum, amissio lucri iam radi-
cati, contra plures scribent. qui gl.
illam limitant, vbi lucrum reuertitur
ad eum, à quo prouenerat, contra Ias.
in d. l. si ita stipulatio: contra Tiraq. in
dict. l. si vnquam. d. verb. donatione.
num. 156. & in d. gl. 5. de iure marit.
nu. 55. & contra alios quos citat Hispa.
à Couas Ruu. lib. de spons. 2. par. cap.
3. nu. 8.

Infertur etiam ampliatio ad l. re-
giam lib. 4. titu. 6. & ad similem con-
suetudinem, quæ viget in multis pro-
uincijs, vt consensus coniugis vel con-
sanguinei, necessarius in alienatione
non possit omitti, etiam si alienetur

in eum, à quo res processit: quod confirmatur ex traditis supra circa. d. §. fi. l. i. ff. de reb. cor.

Infertur igitur cauendum esse à generalibus verbis Signorol. consil. 210. nu. 7. magisque à nouissimo Siluano cons. 56. n. 31. Non tamen negamus fauorabiliorem esse donationem, vel restitutionem, per quam res reuertitur ad eum cuius fuit: vt eleganter inquit Lucas de pen. i. l. 2. col. fi. ~~C. de bon. vacan.~~ & colligetur ex proximè dicèdis. Contra glo. verò & communem solutionem in. d. l. ea quæ. ff. de donat. inter vir. & vxor. melius aduertit Emil. Ferre. in. d. l. si ita stipulatio, & ibidem Zas. nec his contradicit, quod doctè tradit lusitanus Costa. in rep. §. si arbitrato. pag. 57. cum præced.

59 Ex his infertur aptè ad quæstionè donationis, quam nostri remuneratorem appellant, cui innumera specialia tribuunt: quam etiam frequentius separant à nomine puræ donationis. Quæstionis enim esset, an causa remunerandi, pater donare possit de aduentitijs filiorum? Notissimum autem est Ias. de priuilegijs remunerationis latissimè scripsisse in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iur. & in. l. si non sortem. §. libertus. ff. de condic. indeb. à quo trās scripsit addi. Feli. in. c. nouit, de iudic. & plenissimè tractat Tiraq. in. l. si vnquam, verb. donatione, ex nu. 11. cum multis sequent. Quòd autem pater causa remunerandi moderatè donare possit, non omninò negauerim, si merita erga filium vrgeant, maxi-

mè iuuante nobilitate & facultatibus filij, argum. dict. l. cum plures. §. fin. ff. de admin. tuto. cuius argumento in administratoribus reipub. id probat Bart. in. l. ambitiosa, nu. 3. ff. de admin. rer. Areti. consil. 24. col. fin. & Ias. in. d. l. ex hoc iure, num. 60. in fine: & Paul. Castr. in. l. iubemus à. 2. nu. 5. & sequent. C. de sacros. eccles. conducunt quæ tradit Gigas de pension. quæstio. 68. & Cardin. Paris. consil. 11. nu. 46. lib. 1.

Sed iudicio meo regula negatiua constituenda est, vt nec remunerandi causa pater ex aduentitijs filiorum aliquid donare possit, maximè immobilia, ob fraudem quæ committi posset: licet in patre regulariter præsumi non debeat. Quod iuuatur ex litera huius. l. indistinctè prohibētis donationem & alienationem: iuuatur etiam, quia regulariter (vt infra patebit) etiā in remuneratiōe inest liberalitas, quæ patri non permittitur in aduentitijs: facit etiam text. & Bart. in. l. si is cui. 94. §. fin. ff. de solut. ibi, *quia non est verisimile*: vbi mandatum de soluendis debitis intelligitur de efficacibus: & quæ exigi ab inuito possint, Bar. & Soci. in. l. quibus diebus. §. dominus. §. de condi. & demonf. Pala. in Rubri. ff. 65. num. 29. Bart. autem in. d. l. ambitiosa (si maturè inspiciatur) tantum loquitur in feruitijs & benemeritis, quæ expensam exigebant: vnde si respub. vel minor aliquid tunc donauerit, non censetur pauperior fieri, cū aliter de suis facultatibus expendere debuisset: argum.

gum. text. notab. in. l. in pupillo. 47. ff. de solu. de qua. l. alibi plenè scribo, facit bonus text. in. l. sed & si lege. §. quod autem. ff. de peti. hæred.

Quando autem patri concederetur facultas remunerandi ex aduentiis filiorum, præsupponi debet, beneficia collata fuisse in personam & utilitatem filij, non ipsius patris: & tunc remuneratio debet esse moderata, & circumspecta, argum. text. notab. in. l. illud. ff. de manum. vindic. §. l. si benè collatæ. 33. ff. de v. fur. Ad id etiam iuuabunt diuitiæ & nobilitas filij, iuxta ea quæ resoluimus nu. præced. quibus attentis valebit remuneratio patris, quasi ex iusta ratione, vt sic obseruetur traditio. I. C. in. l. filius. post princip. ff. de donat. facit quod notatur ex. l. si hominem. 30. ff. mand. licere ex causa regulam transgredi, Bar. ibi, dicens text. singul. & Ias. in. l. nemo potest. 1. & 2. lect. col. 1. ff. de leg. 1. Feli. in. c. 1. nu. 49. de constit.

60 Extra hunc casum particularem, operæ precium duxi alia discutere circa donationem remuneratorem: credo enim multa à Doct. nostris iniqua & reipub. perniciofa in hoc articulo scripta. Ias. & alij illocis suprâ adductis: maiori studio cum aladi quàm discernendi, innumeros effectus tradunt remunerationis: adeò vt eam ferè in omnibus æquare videantur causis onerosis, non lucratiuis: vt etiam congerit Roman. in. l. si vero. §. de viro, ex nu. 238. ff. sol. matr. Alex. & Deci. in. l. si donatione. C. de collatio. &

Hispan. Pala. seu Ioan. Lup. in Rubri. §. 50. Hispanus Xuar. l. regni. titu. de lucris seu acquisi. 3. limit. fol. 16. Soci. consil. 66. lib. 1. & vbiq. scriben. Nè autem æquiuocemus, illud præmittendum est, quòd Doct. tractantes effectum & vigorem remunerationis, non tantum loquuntur, vbi præcedunt merita obligatoria, ex quibus dari possit actio vel iudicis officium: sed etiam vbi talia merita sunt, quæ solam gratiam benevolentiae euincunt, nec ius aliquod agendi præstant: ita enim colliges manifestè ex Ias. & ijs quos citat in dictis locis, & latè ex Tiraq. dict. loco: apertè Panorm. in Rubric. de donat. Alex. & omnes in dict. l. si donatione Roman. dict. §. de viro. Bart. Imol. Paul. in. l. Aquilius. ff. de donatio. idem non obscure tradit Bar. in princip. ff. veter. col. fina. num. 14. & ita quàm plurimi, quos citat Riminal. Iunior (vbi latius quàm alibi) in princip. Institu. de donat. ex nu. 92. versicu. negatiuam, idque significant omnes alibi loquentes de remunerationis effectibus, & de seruitijs etiam filiorum erga parentes, vt omnes tradunt cum glos. in Authen. vnde si parens. C. de inoffi. testa. & apertè Roman. in. d. l. Aquilius. n. 4.

Ex qua conclusione scribent. inferunt suos illos innumeros effectus remunerationis suæque opinionem principaliter probant ex iuribus sequentibus (vt colligitur ex eorum scriptis) 1. per dict. l. Aquilius. ff. de dona. 2. per text. in. l. si pater. §. si ff. eodem. 3. per

text. in. l. sed & si lege. §. consuluit. ff. de peti. hæred. 4. per text. in. cap. per tuas, vbi notat Panorm. de donat. 5. per text. in. l. idemque. 10. §. fin. & l. si verò non remunerandi. 12. ff. manda. 6. per text. in. l. quod autem. 8. §. si vir. ff. de dona. inter vir. & vxo.

Mihi semper placuit opinio eorum qui à communi in hoc recedunt: nec dubito eam probandam à peritis, qui rem hæc maturè expenderint. Assero igitur, vere & propriè donationem etiam liberalem vel gratuitam appellari, quæ fit causa remunerationis: quando seruitia vel merita non præstabant ius aliquod agendi, prout contingit in ijs, quæ sæpe faciunt homines benè morati, pro honore vel utilitate aliorum. Quam sententiam apertè probat glos. (cui magis deferendum est) in l. donari. 83. ff. de reg. iur. glos. etiam in dict. §. consuluit, verb. obligauerint: vbi id dicit esse sine dubio, & ita Dec. & Cagnol. in dict. l. donari: idemque videntur sensisse antiquiores relati ab Alber. in. l. donari. ff. de donat. in expositione text. ibi, in verbis illis, *nullo iure cogente*: idemque probat Fab. in Rubri. Instit. de donat. & Areti. in princip. eiusdem titul. nu. 2. & Imol. in Rubric. extra de donat. num. 1. hoc etiam magis probare videtur Constanti. Roger. in. l. 1. num. 2. versicu. ego. & in. l. Modestinus, nu. 38. ff. de donat. & hoc videtur sequi Fulgos. in dict. §. consuluit, dum extollit glos. ibi: idemque videntur probasse in fortioribus terminis Guiliel.

& Alberi. in. l. si tibi pecuniam. ff. si cert. peti. & ibi Bald. 2. col. versicu. quæritur si dono: licet ibidem contradicat Ias. ad finem.

Hæc autem sententia probatur. 1. eò quòd rectè sentientes, talia merita non præstantia ius agendi, resoluit non inducere obligationem, esseque modici effectus, vt notat Bart. in dict. l. ex hoc iure, nu. 11. vbi etiam concludit, idque receptius est: vt propriè non dicatur tunc resultare obligatio naturalis, quam ius nostrum respicit. At si vera essent, quæ Doctor. incautè coaceruant, iam non modici effectus, sed multorum, magnorumque effectuum ea obligatio diceretur.

Probatur. 2. ex eo, quod videmus in iure nostro, donationem regulariter non præsumi absque meritis donatarij, vt inquit Vlpian. in. l. nec adiecit. 9. ff. pro socio: ibi, *non sine causa sed ob meritum aliquod accedunt*: extollit Bald. vt refert Palat. Ru. in rep. cap. §. 75. num. 19. quod tamen ita præsuppositum non obstat iuris conditoribus, quin donationem liberalem, & gratuitam appellarent, in eaque aliquandò multa solennia exegerint. Quod argumentum mihi efficacissimum ab adolescentia cogitavi, illudque nouissimè ex Cuma. refert Riminal. in dict. princip. de donat. num. 91. qui debuisset acquiescere tam solido fundamento: cum tamen postea contradicat, ei non satisfaciens: sicuti nec Cuma. qui illud perstrin-

perstringit, in dict. l. Aquilius num. 3. prius autem & clarius idem argumentum formavit Bald. in l. illud. nu. 8. quæstio. 4. C. de sacros. eccles. licet postea parum constans diuersum concludat.

Probatur. 3. quia cum notissimum sit, & longè frequentius, homines non donare nisi ob merita: idque compertissimum erat iuris conditoribus, & ab eis expressum, in dict. l. nec adiecit: impossibile fuisset, viros prudentissimos regulam constituere, & integros tractatus tradere de donatione, eam liberalem & gratuitam appellantes: si sola merita beneuolentiæ contrarium euincere possent: nec fuisset aliquid absurdius vel ineptius, quam pro regula latè patente, tradere quod rarissimè verificari posset, contra sapientum præcepta: vt in l. 3. & sequē. ff. de legib. facit elegans text. Vlpiani, in l. 1. ad fin. ff. si mens. fals. mod. dixe. ibi, *vtique enim scit prætor, & ob mercedem eos interuenire:* quem text. ad alia expendebat, (me audiente olim Salmantiæ) rarissimus Iureconsultus, nobilis Doctor. Velasco: meritissimè Carolo Augusto, nec non magno Hispaniæ Angeliæque Regi Philippo gratissimus, iustitiæque consiliarius supremus.

Probatur. 4. quia ea affectio vel consideratio meritorum, non est potens ad compensandum: nec ad impediendam repetitionem soluti eo respectu: secundum glos. receptam, in l. ex hoc iure. ff. de iusti. & iure. ver-

bo obligationes: & Bart. in l. si non fortem. §. libertus, num. 10. ff. de conditio. indeb. & Dec. in ca. ad nostram, col. fin. de probat. Couas Ruu. in cap. cum in officijs, num. 10. de testa. verficu. habet: intelligendo cum Bart. per text. ibi, in l. si testamento. §. 1. ff. de fideiusso.

Probatur. 5. ex dict. l. donari. 29. ff. de donat. ibi, *nullo iure cogente:* iuncta expositione antiquorum, & Alberi. ibi: cum enim agamus, de meritis iure non cogentibus ad donandum, vel remunerandum, necessarium est dicere, quod donatio sequens liberalitatem continet: quod benè deducit Deci. in dicta l. donari. ff. de regul. iur.

Probatur. 6. ex eo quod videmus in iure, cum cui res aliqua donata fuit, non posse eam liberè redonare primo donatori, etiam parenti: sed tunc eandem solennitatem exigere, quæ requiritur in vera donatione: text. in l. 2. C. si aduers. donat. & text. in l. si ad resoluendam. C. de prædi. minor.

Quæ iura uon parùm confirmant opinionem Guliel. & Alber. contra Ias. & eos quos ipse sequitur, in dict. l. si tibi pecuniam, ad finem. ff. si cert. pet.

Probatur. 7. hæc sententiâ contra communem, quia in confesso est, nec villo modo negari potest, homines ex instinctu naturæ moueri, ad donandum & benefaciendum liberis, consanguineisq; suis: idq; naturale votum & cõmune appellat iura: vt in l. scripto.

L. PRIMÆ. C. DE BON. MAT.

§. fin. ff. vnde libe. l. nihil. ff. de bon. li-
ber. Et tamen si parens filio donat, nõ
ideò minus appellatur vera liberalis-
que donatio: vt per totum. C. & ff. de
donat. & in. l. donationes quas paren-
tes. C. de dona. int. vir. & vxo. Et in so-
rore nubente dicitur liberalitas quæli-
bet donatio: vt in. l. cum plures. §. fin.
& l. sequent. §. in soluendis. ff. de admi-
nistr. tutor. Ergo ille motus donan-
di, ex instinctu naturæ, non tollit no-
men & naturam veræ simplicisque
donationis: atque ita veriùs retorque-
tur & reijcitur argum. communis o-
pinionis.

Probat. 8. vltra omnes hæc sen-
tentia, ex eo quod videmus, patro-
num priuari suo iure patronatus, ob
ingratitude commissam in liber-
tum. l. qui cum maior. ff. de bon. li-
bert. l. cum patronum, & l. sequent.
ff. de iur. patro. Sed negari non po-
test, quin ius illud patronatus com-
peteret ob maximum beneficium li-
berto collatum. l. i. ff. si quis à parent.
fuer. manu. & sic remuneratio ob me-
rita præcedentia, non desinit regulari
vt simplex donatio. & remuneratio
quam lex tribuit: pro vt est ipsum ius
patronatus (ob beneficium libertatis)
non esset minoris effectus, quàm re-
muneratio hominis: iuxta ea quæ re-
soluit Alex. in. l. si vir. ff. ad leg. Falcid.
De intellectu tamen text. & glos. in.
d. l. cum patronum: latius ago in. l. in
arenam. C. de inoffic. testa.

Facit. 9. pro hac parte text. quem
scribent. non satis expendunt (licet

ad aliud extollant) in. l. si verò non re-
munerandi. 12. §. idem Papinianus,
in fin. ff. manda. vbi si patronus ali-
quid donauit liberto, & is postea ali-
quid patrono dederit, I. C. id ap-
pellat donationem verè & simpli-
citer, sicut non præcedentibus me-
ritis.

Iuuatur. 10. quia si benemeritus
non expenderat de bonis suis, nec a-
ctio dabatur ad satisfactionem pecu-
nariam: necessariò sequitur, quod ei
postea donatur, liberale censendum:
cum de re vel pecunia donata, non
sit comparatio ad gratiam præceden-
tem, dict. l. si pater. §. fin. ff. de donatio.

In quo scribent. non sibi constant,
quando tandem omnes suam opinio-
nem, & effectum remunerationis re-
stringunt ad valorem benemerito-
rum: vt per eos in dictis locis, maxi-
mè Tiraq. dict. verb. donatione, à nu.
68. vsque ad num. 74. Si enim matu-
rè aduertas, comperies in his nul-
lam vel difficillimam collationem da-
ri: nec vnquàm esset vlla certitudo
talis æstimationis: argum. etiam. l.
planè. 97. §. fin. ff. de legat. i. Quæ
ambiguitas & confusio satis indicat,
non esse veram communem tradi-
tionem: iuxta. c. erit autem lex. 4. di-
stinctio.

61 Comprobata sic hac sententia gl.
& paucorum contra communem: nõ
obstant quæ pro cõmuni adducuntur.
Et. i. text. in. d. l. Aquilius. ff. de dona-
tio. qui pro communi principaliter al-
legari solet: circa quam. l. prius ad-

uerte, literam variè haberi in libris antiquis: in multis, *ad Nicostratum prætorum*: in alijs, *præceptorem*: at in pandect. Florentinis legitur, *Rhetorem*: vt constat ex libris emendatis. Idemq; admonuit Alcia. lib. 2. Parerg. cap. 49. cuius inuestigatione verior videtur ea litera vt tamen intelligatur scriptum à Regulo ad Nicostratum Rhetorem, qui scribentis præceptor fuerat. Quo præ 85 habito arguunt scribent. ex verbis illius. l. ibi, *non meram donationem esse, verùm officium magistri, quadam mercede remuneratū*: Et indè colligunt, donationem remuneratoriam non egere insinuatione: nec propriè donationem appellari. Cui argum. respondet glo. ibi, verbo, mercede: quam ibi sequitur Roger. & priùs Cum. quò deo casu agebatur de mercede debita, ad quam compete- bat ius agendi: & ita Dec. in. d. l. donari. ff. de reg. iur. Quæ interpretatio sustineri potest: sed mihi non omninò videtur congruere literæ, quia præsupponit mercedem suo tempore solutam non fuisse: atque ideò tempore donationis, debitam extitisse, quod diuinatorium est. Videtur etiam repugnare litera, dum tandem. I. C. ibi, donationem vocat, & Nicostratum benignitate quadam tuetur, quasi nõ ex obligatione efficaci.

Potest tamen aliter responderi, ibi tantum dubitari de tempore post mortem Reguli scribentis ad Nicostratū: vt glo. & scribent. fatentur: nec tex. aperit quis mouebat controuersiam donatario, nec fundamentum contro-

uersiæ. Vndè manet in ambiguo cur I. C. ibi, prætendat causam magistri & remunerationis: possetque conijci hæredes Reguli donatoris forsan allegasse, quod habetur in. l. Lucius: eod. titu. de qua opponit glo. & Doctor. ibi: & tunc inducitur causa remunerationis, ad præsumendam mentem donantis, & ampliandam donationem, ne finiatur morte donatoris, vt finitur in. d. l. Lucius: tunc autem remuneratio non transgreditur iuris regulas, sed ex ea plenius interpretatur I. C. voluntatem donantis. Nec causa illa meritorum præceptoris facile ad ad alius trahenda erat, cum præceptor parenti æquetur & patrono: secundum glo. in. l. liberto, antepenult. ff. de obsequi. tradit Cagnol. in. l. 2. §. fi. n. 592. ff. de orig. iur.

Similiter cum I. C. ibi non satis causam aperiat, posset conijci (vltro glo. & Doctor.) quòd donatario obijciebatur minor ætas Reguli donantis, quæ I. C. iuuenem appellat: vt patet ex initio. l. Sed cum Regulus videatur vt nobilis ibi nominari, & donatio præceptori benemerenti collata fuerit, eam sustinet. I. C. vt alibi in simili habetur in. l. cum plures. §. fin. ff. de administ. tuto. de qua sup. Id autem maximè quia ibi non dabatur res perpetuò, sed facultas habitandi ad vitam, vt constat ex litera: id etiam non in totis ædibus, sed in parte non magna: & sic multa concurrebant pro sustinenda ea donatione.

Tadè cõtra scribentes est aduertendū, q̄
I. C.

I. C. ibi, eam donationem appellat: licet causam fauoris pro ea adducat, nec vlllo modo de insinuatione sentit: quia & qualitas donationis satis indicat, ibi non potuisse insinuationem exigi: præsupponendaque erant ibi alia quæ necessaria essent ad validitatem actus: iuxta. l. qui testamento. ff. de testam. ibi, *si nihil aliud eos impediret*: quod sæpè Dec. aduertit: & sic nullatenus probari potest cõmunis interpretatio & allegatio illius. l. circa insinuationem, de qua nullum verbum in litera.

Dum autem Alcia. dict. loco contendit, non posse stare literam *prætores* idem ostendit prius Cuman. in eadem. l.

Non obstat. l. si pater. §. fin. ff. de donat. quem scribent. ibi & ubique frequentissimè citant, & intelligunt, vt donatio facta ob benemerita, non reuocetur ex ingratitude sequuta: ad quod illum §. extollunt scribent. ibi & alibi communiter, vt per Ias. in. d. l. ex hoc iure, nu. 54. Palat. seu. Ioan. Lup. in Rubric. de donat. int. vir. & vxor. §. 50. nu. 5. Tiraq. d. l. si vnquam, verb. donatione, num. 12. & vltra eos Boeri. decisio. 27. Fortun. in. l. 1. §. ius naturale, nu. 62. ff. de iust. & iur. Rom. Consil. 26. nu. 8. Curt. senior, consil. 66. nu. 2. & Thomas Grammat. Decis. 65. nu. 24. Gozadin. consil. 5. nu. 10. Ad hoc etiam scribent. omnes notant glo. eam ita intelligentes, in. l. si verb. inueniatur. C. de reuoc. donat.

Ego contrarium puto verius (vt infra) & text. in dict. §. ab hinc multis an-

nis (non viso Cuma.) intelligebam accipiendum, quando à principio conuentum fuit inter duos, vt alter à periculo alterum liberaret, is autem certam summam vel rem, liberanti præstaret: tunc enim traditio rei vel summæ postea fit ex necessitate præcedentis conuentionis, non simplicis, sed ex causa: & ita ibi intelligit Cuma. cui hoc tribuit Riminal. in. §. 1. nu. 478. Institu. de donat. Sed postea aduertit ita in eodem §. sentire glos. dum ante Cuma. pro concordanti citat casum. l. metum. 9. §. sed licet. ff. quod met. caus. & sic intelligit dict. §. iuxta terminos. d. §. sed licet. At longè apertius ita intelligit glos. (quam scribent. malè expendunt) in. d. l. fin. C. de reuoc. dona. quæ significat, in. d. §. si pater, præcessisse conuentionem mutuum, donatumque vel solutum fuisse ob causam: vt alibi in. l. hoc iure. §. fin. ff. eod. Eaque interpretatio tunc probatur, quia in illis terminis alter factum, alter dare respectu facti promittit: & sic non est simplex donatio, iuxta iuris principia, & verba. d. §. sed licet: vbi etiam glos. citat. d. §. d. l. si pater: quasi vtrumque in eisdem terminis intelligat. Quod autem liceat accipere præmium ob talem causam liberandi hominè à periculo, ad illum tex. tractat Dec. in. l. culpa caret. ff. de regu. iur. idem Dec. in. c. 1. col. 3. nu. 7. de offic. deleg. Similiter de illo tex. vide Afflict. decis. 149. & Dec. consil. 691. quorum dicta conducunt ad. l. nam & Seruius. 22. ff. de nego. gest. de qua

de qua etiam agit Hispan. Couas Ru
ui. in lib. de spōsal. 2. parte, capi. 3. §. 4.
nu. 14.

Sed penitissimè inspecta litera. d. §.
videtur repugnare interpretationi gl.
& Cuma. non enim significant ver-
ba. text. præcessisse conventionem ali-
quam: magisque innuere videntur,
quòd post periculum, is qui opera alte-
rius euaserat, eidem remunerandi
causa donauit: & forsan. I. C. ipse signi-
ficat illud speciale, ob maximum di-
scrimen vitæ, cui se exposuit is cui po-
steà donatum est: rarissimum namq;
erat tale beneficium ad alia merita nō
trahendum. Quod iuuatur ex. l. etiā.
15. §. 1. ff. de manu. vind. facit notabile
exemplum adductum ab Hispan. Pa-
lat. in Rubr. §. 32. nu. 8. & §. 50. nu. 24.
versicu. simile facinus. Ingens etiam
fundamentum huius specialitatis su-
mi potest ex eo quod habetur in sacra
pagina, de aqua cum periculo vitæ ad-
ducta sitienti Regi sancto, libr. 2. Reg.
cap. 23. in his enim exemplis, non au-
tem in alijs meritis, congruit ratio
text. in. d. §. ibi, *merces enim laboris eximij ap-
pellanda est, quod contemplatione salutis, certo mo-
do estimari non placuit: Ut sic salutis ver-
bum in eo. §. non solum referatur ad
salutem remunerantis, sed etiam do-
natarij: quocunq; autem modo in-
telligas text. illum, non est sustentabi-
lis communis allegatio, dum scriben-
eum trahunt ad alia merita non exi-
mia. Aliter etiam ad illum text. respō-
debat Molinæ. infra citandus. 17. illa-
tione.*

Nec obstat text. in. d. §. consuluit.
l. sed & si lege: cuius inductio pro cō-
muni opinione fit ex vltimis verbis
text. ibi, *Velut genus quoddam hoc esse permuta-
tionis. iunctis præcedentibus, ibi, ad re-
munerandum naturaliter obligauerit: Sed glo.
ibi videns ea verba, non dubitauit di-
cere verè donationem cēsendam, quæ
fit causa remunerandi: quasi ea verba
text. huic sententiæ non obstant, cum
Doctor. illum vt expressum pro com-
muni opinione adducant.*

Pro glos. igitur (quam Fulgos. ibi
extollit) puto contra scribent. magis
retorquenda verba dicti. §. cum in effe-
ctu. I. C. ibi, locupletiolem dicat eum
cui causa remunerationis donatur: &
ita se habet decisio text. dum astrin-
git eo casu possessorem hæreditatis,
quasi locupletiolem: idque ex deci-
sione deductum magis attendi debet,
quàm alia verba ornatus causa obiter
prolata: argum. glos. l. vnic. C. quan-
do non peten. pat. Et denique. I. C. ibi
apertè tradit, donatarium quantum-
cunq; benemerentem, non censeri
debitum recipere, sed lucrum conse-
qui: contra scribent. omnes.

Aduerto etiam, quòd. I. C. in dict.
§. nihil generaliter tradit ad donatio-
nem remuneratoriam, nec eam sepa-
rat à simplici, nec ob remuneratiōem
frangit aliquam iuris regulam: potius
que in specie de qua ibi dixerat. I. C.
bonafidei possessorem, hæreditatis ad
alium spectantis, nō teneri, nisi quate-
nus locupletior inuenitur: ideoq; rele-
uari ab ijs quæ alicui donasset: tūc autē
subdit,

L. PRIMÆ. C. DE BON. MAT.

subdit, quod si is cui possessor ex bonis hæreditarijs donauit, eidem remunerando aliquid donet, tenebitur possessor in id quod accepit, vero hæreditatis enim est bonam fidem efficere, ne teneatur de ijs quæ donauit, non autem lucrari debet cum alterius iactura: ut colligitur ex l. senatus cons. 31. ff. eod. de peti. hæred. & in simili inquit text. in l. asiduis, ad fin. C. qui potior. in pign. habeant. Tandem in d. §. consuluit, non agitur de remuneratione pecuniaria alicuius meriti ex facto beneuolo, sed de compensatione alterius donationis præcedentis: & sic de re ad rem, seu de precio ad precium: non ut vulgò malè citatur.

Nec obstat text. in d. l. si verò non remunerandi, & §. fin. l. præced. quæ iura non sine colore pro communi opinione adducuntur: habet enim. I. C. quod si fideiussor non soluit pro debitore, sed creditor ei remisit debitum, distinguatur, an id fecerit creditor principaliter gratia donationis, & non possit fideiussor à debitore petere: Si autem creditor causa remunerandi fideiussori debitum remisit, tunc fideiussor petere posset à debitore, ac si pro eo soluisset. Hæc distinctio. I. C. scriben. decepit, non aduertentes, eam de cisionem tantum respicere materiam quæ ibi tractatur, pendereque à mente creditoris debitum remittentis: non enim. I. C. negat veram esse donationem, quam creditor tunc fideiussori facit, sed ex ea remuneratione præstat fideiussori actionem contra debitorem:

quia aliàs eluderetur mens creditoris, qui remunerando fideiussori, voluit, ut ei daretur actio in debitorem, ac si ei à fideiussore solutum esset: aliter enim sine effectu maneret remuneratio creditoris: nec debitori vlla fit iniuria, fieret autem creditori, si eius voluntas in re sua frustraretur: tunc igitur in illa remissione creditoris, occultatur alius actus donationis vel cessionis fideiussori in debitorem: argu. l. 3. §. fin. ff. de dona. int. vir. & vxo. Id autem benemeritis condonabimus, ut ex ijs talis mens præsumatur in creditore remunerante, talisque resultet effectus ad commodum fideiussoris. At que ita apparet, in ijs iuribus non esse quæstionem inter remunerantem & recipientem, quæ nostra inspectio est, sed est quæstio inter accipientem causa remunerationis, quo ad diuersam personam: estque ibi alius effectus, pendens à diuerso fundamento, in quo contra scribent. satis ostendit text. veram esse donationem quoad accipientem, causa etiam remunerationis.

Minus obstat tex. in d. l. quod autem. §. si vir. ff. de donat. int. vir. & vxo. vbi Vlpian. inquit, compensationem donationum fieri, si vir & vxor inuicem sibi donauerit: quod responsum incautè citant sæpissimè scriben. in eodem proposito donationis remuneratoriæ, quasi ea donatio inter coniuges valeat. Et ita illum text. notat Bart. in l. si diuortio, nu. 4. ff. de verb. obliga. & plures grauissimi Doctores, quos citat Ias. in dict. l. ex hoc iure,

nu. 55. & ita securè Palat. seu Io. Lup. in repet. Rubr. §. 50. n. 1. & Socin. consil. 66. maximè, nu. 12. lib. 1. vbi id ampliat: & ita Pyrrhus post consuet. Aureli. vbi circa dict. l. quod autem, separatim scribit: & ita cum viris magni nominis tradit Panorm. in. c. cum in ecclesia, nu. 4. de simon. dicens, ob fidele vxoris seruitiũ, valere statim donationem ei à viro factam: quod sequitur Palat. in Rubri. §. 32. nu. 8. & ita illum tex. citat Corraf. in. d. l. frater à fratre, in princ. nu. 32. & Io. Hanib. in Rubr. ff. solut. matr. n. 335.

Sed prædicti viri, alijq; magni nominis, multa in hoc perniciosè scripta reliquerunt. Interim verò respondeo text. illum non obstare, quia loquitur de donationibus mutuis: in quibus terminis si rectè attendas, omnia paria sunt inter coniuges ita sibi inuicem donantes: diuersaq; sunt donatio remuneratoria & reciproca: vt melius ad illum text. sentire videtur Tiraq. in. d. l. si vnquam, verb. donatione, ex. n. 94. licèt ad Doctorem lapsum non aduertat. Quod etiam colligitur ex Cin. & Paul. in. l. si pater puellæ, in fin. C. de inoffic. testam. & ibi Ias. nu. 2. Addeq; manifestam esse rationem differentie inter eas donationes: quia opera & seruitia inter cõiuges, omni iure & ratione debentur, ideoq; ob fidelitatem, vel beneuola ministeria iure debita, non potest sustineri donatio rei vel pecuniæ, coniugi facta contra iuris prohibitionem: argu. optimi tex. à cõtrario sensu, in. l. vtrũ turpè. 107. ff. de verb.

oblig. & l. si. ff. de cond. ob turp. caus. Et mirum est in simili hoc dicere scribent. sibi repugnantes, vt colliges ex Rip. in. d. l. si vnquam. quæst. 14. nu. 30. vers. 2.

Item ad eundem. §. d. l. quod autè responderi potest cum Ias. in. d. l. si pater puellæ, nu. 7. vbi cum Roma. intelligit. d. §. quando simul eodemq; tempore fiunt mutue donationes inter cõiuges: & ita Tiraq. in. d. loco, nu. 100. cum sequen. ne obstant alia iura, quæ ibi citant: & secundum hoc retorquetur tex. ille contra scribent. Similiter ad eundem tex. est aduertendum, non rectè eũ indistinctè citari ab ijs quos sup. retuli, & à pluribus alibi: debet enim suppleri & distingui ex eodem Vlpiano in. l. cũ hic status. 33. §. quod ait. ff. eod. vbi Fulgo. id aduertit. Et ex nouioribus ad illa iura eleganter agit Aymon. consil. 51. vbi videbis etiam mutuas donationes inter coniuges nõ indistinctè sustineri: vt magis caueas à vulgari allegatione.

Tandem circa illum. §. aduerto, qd vbi cõiuges inuicem sibi æqualiter donant, potuit sustineri mutua donatio: quia cessat ratio prohibitionis, cũ neuter coniugum tunc fiat pauperior: vt colligitur ex legibus eiusdem tituli. & ex illo text. cauebis à Paul. Castr. in. l. in pupillo. ff. de solutio. qui cõtra eum loqui videtur.

Nec obstat tex. in. c. per tuas, de donat. quem adducunt Docto. pro cõmuni sententiã, quam specificè ex eod. tex. colligit Panor. ibi, & in Rub. eiusdem

dem titu. eumq; ad varios remunerationis effectus, incaute trahunt scribē. in varijs locis, maximè Ias. in. d. l. ex hoc iure, nu. 60. & Gigas de pensio. q. 68. Tiraq. d. verb. donatione, nu. 25. Palat. Paris. & alij quos citavi sup. nu. 59. & n. 60. in princ. Respondeo enim qd in. d. c. cōcurrunt duo maximè aduertenda, parum à Doct. expensa. 1. quòd ob seruitia & benemerita res ibi non in totum donatur, nec prorsus alienatur: sed in feudum conceditur, atq; ita manet directum, maiusq; dominium penes ecclesiam, cum vtilitatibus quæ ex Vasallis & clientulis habentur. 2. ibi concessio fuit autoritate summi Pontificis, vt patet ibi, *de mandato Alex. Pap.* Et sic magis retorqueri videt̃ tex. ille contra scribent. cum eo casu accesserit autoritas supremi principis, qua nimirum si actus validetur, iuxta. c. 1. de transact. l. digna vox. C. de legib. de illo tex. videndus etiã est Berous in. c. cōsensus. n. 8. & sequē. de rebus eccles.

Ex prædictis satisfit iuribus pro cōmuni opin. adductis: ad alia autē quæ obijci possent, respondebitur ex resolutione quam sup. scripsi, nu. 60. versi. mihi semper: est enim aduertēdum an talia sint merita, ex quibus resultet ius agendi: & tunc saluaretur communis opin. vt donatio remuneratoria dicatur quædam compensatio. Sententia autem quam defendimus contra comunē, procedit (vt dixi) vbi ex benemeritis ius agendi non competebat: in quo scribent. vbiq; labuntur. Et interminis in quibus saluo communem o-

pin. ratio est, quia donās seipsum liberat ab obligatione qua tenebatur: & sic non videtur sponte nec liberaliter dare, iuxta definitionem Papiniani, in d. l. donari. ff. de donat. repetita in. l. donari. ff. de reg. iur. vt supra. Facit etiã doctrina Bart. in. l. 2. ff. de cond. & demon. quòd quilibet censetur facere actum, respectu obligationis qua tenetur: nec dicitur voluntariè agere, qui cogi posset: tex. & Bal. in. l. nouissimè. ff. quod fals. tuto. Dec. in. c. cū M. n. 34. de constitut. quam resolutionem benè sensit Constan. Roger. in. l. Modestinus, nu. 38. ff. de dona. & in. l. 1. n. 181. ff. cod.

62 Ex quibus multa vtiliter inferuntur. 1. ex hac differentia & resolutione infertur, si quis gessit negocia alterius, & de suo expendit, taliter quòd de iure sibi competat actio negotiorum gestorum, vel mādati: & is quem conuenire poterat, illi donauerit p̃ meritis, dicetur magis compensatio quam donatio: nec oportebit obseruare solennia donationis.

Infertur. 2. idem dicendū, vbi quis alteri seruitium vel operas præstitit, in ijs quæ precio vel salario fieri solent, vel ipse sine precio facere nō solet: iuxta doctrinam Bal. in. l. 1. C. manda. tūc enim remuneratio domini, non censetur iure donationis, sed mercedis solutio.

Infertur. 3. idem fore in ijs qui itinera susceperunt, & seruitia operasque præstiterunt magnatibus, Episcopis, & monasterijs, agendo eorum negocia:

& monasterijs, agendo eorum negotia: tales enim operæ obligant eos quibus fiunt: & cum ex illis detur actio, non potest censerī donatio quod pro ijs remunerandis præstatur: & ita intelligetur Bar. in. l. ambitiosa, nu. 4. ff. de decre. ab ordi. facien.

Infertur. 4. in prædictis terminis non esse necessariam auctoritatem supremi principis, in ecclesiasticis vel secularibus: sufficereque auctoritatem ordinariam mutue conventionis: quod est notabile ad. d. c. per tuas, de donat. & l. cum plures. §. fin. ff. de admi. tuto.

Infertur. 5. in ijs terminis posse procedere, quod dici solet, non esse tunc necessariam insinuationem, nec donatum reuocari, sequuta ingratitude: cum ea causa veriùs censeatur onerosa quàm lucratiua, iuxta obligationem & ius meritorum, secundùm scribēt. in. d. l. Aquilius: & in. l. si donatione. C. de collatio. & alibi sæpè, vt per Ias. Tiraq. Rip. vbi supra,

Infertur. 6. ex secunda parte, contra communem, vbi ex meritis non competeat ius agendi, quod præstatur ab eo in quem collata sunt, donationem censerī, ideoque necessariam esse insinuationem, si donatum excedat legitimam quantitatem: contra vulgarem communemque opinionem supra confutatam: contra Fulgos. in. d. l. ex hoc iure, n. 16. & contra innumeros ibi citatos à Ias. nu. 53. & à Tiraq. d. verb. donatione. n. 44. Sic ampliata. l. Sancimus. C. de donat. quæ aliter quotidie fraudaretur, quicquid inuoluat Aufser.

ad Capel. Tolos. quæst. 381. & Petruc. in. l. 1. nu. 180. ff. de iur. iur. Nec contrarium voluit glo. malè à Docto. notata, in. d. l. Aquilius: & hoc videtur probare Riminal. in. §. 1. n. 475. Inst. de donat. contra id quod dixerat in princip. nu. 129. eod. titu.

Infertur. 7. donationem remuneratoriam talium meritorum, ex quibus non competeat ius agendi, posse reuocari, sequuta ingratitude. Sic ampliata. l. si. C. de reuoc. dona. contra communem: nec contrarium voluit gl. ibi à scriben. malè intellecta, vt sup. deduxi. In quo cum alijs labitur Roger. in. d. l. si pater. §. 1. ff. de donatio.

Infertur. 8. quòd vbi merita fuerint tantum ex fauore præstito alicui coram principe, vel simili beneficio in Aula Regia: licet hæc in perniciem rei pub. sæpè vendi soleant, cum tamè vendi non debeant, nec ex ijs actio detur: omne quod remunerandi causa tunc donabitur, iure simplicis donationis censebitur: vt enim gratitudo & memoria honoris, beneficijue suscepti, laudabilis est: ita etiam naturali humanitate gratis beneficio hominem afficere homo debet: argu. tex. & glo. l. seruus. ff. de seru. export. Hic omitto acerbam illam sanctionem aulicam. l. vnic. C. de suffrag. quam contra antiquiores, melius interpretantur nouiores ex historijs & latinæ linguæ cognitione: vt per Alcia. lib. 2. Parado. cap. 14. & in. l. sponsio. ff. de verb. signi. Zas. in. l. 2. & ibi Cagnol. n. 314. ff. de orig. iur. Andr. ab Exca, de pact. pag. 203. in. 26. fallen.

& Tiraq.

& Tiraq. de Nobilit. cap. 2. n. 25. & Carond. lib. 1. verosimil. cap. 4. in fin. Cōnan. lib. 5. cap. 8.

Infertur. 9. contra scriben. regulariter donationem in terminis etiam remunerandi, nō valere inter coniuges, secundū sup. deducta, aliās enim eluforia redderetur prohibitio iuris, totusq; tractatus de donationibus inter virum & uxorem: nec vnquā deesset probatio meritorum vel seruitiorum, quæ scribent. inaduertenter sufficere tradunt. Quæ enim fides, quòdue seruitium coniugi non debetur? facit. l. aduersus. C. de crim. expil. hæred. & illud Corneliæ ad Pompeium apud Lucan.

credisne aliquid mihi tutius esse,

Quàm tibi? nōne olim casu pendemus ab vno?

Infertur. 10. non rectè respondisse doctiss. Socin. consil. 66. lib. 1. maximè nu. 12. dum sustinebat donationem cōiugi benemerēti factam: idemque volebat etiam vbi merita venissent à consanguineis coniugis, cui donatur: quod absurdus & iniquus esset, magisq; destrueret leges tituli, de donat. inter vir. & vxo. C. & ff.

Infertur. 11. verius dicendum contra scriben. regulariter non valere donationem remuneratoriam patris in filium fam. raroque vel nunquā verificari posse, quod cōmuniter nostri tradunt, cum glos. in Authen. vndè si parens. C. de inoffic. testam. & in. l. si donatione. C. de collatio. & alij vbi sup. & alibi sæpissimè. Finge enim quæcunq; seruitia, obsequia, curationes in infirmitatibus: totum id,

quicquidue maius excogitari queat, parentibus debetur. l. veluti. ff. de iusti. & iur. l. filia tua. C. de patr. potesta.

Vndè succedit regula dictæ. l. vtrum turpem. ff. de verb. obliga. l. fina. ff. de condic. ob turp. caus. vt caueas à vulgari opinione, in qua, cum sup. allegatis, est Ias. in. l. frater à fratre, in lect. & repet. col. penulti. & Alcia. regul. 1. præsumpt. 16. & 30. Hoc autem aduertisse videtur Lancelot. Polit. vir ingeniosus, in. l. filium quem habentem, nu. 132. C. famil. hercisc. quem retulit Tiraq. in. d. l. si vnquā. d. verb. donatione, nu. 20. quibus addo Salic. in. l. filia cuius, nu. 12. C. famil. hercisc. quem sequitur Ioan. Rip. in. l. fœminæ, nu. 41. C. de secund. nupt. vbi melius sentiunt, quàm vulgariter in hoc dici solet. Facit illud Aristot. lib. 8. ethicor. ad fin. Neminem parem gratiam parentibus referre posse: tradit Conna. lib. 9. cap. vlt. ad fin.

Infertur. 12. quòd vbi merita præcedentia non præstant ius agendi, non magis teneatur donans de euietione, quàm in donatione spontanea: sic ampliata reg. l. Aristo. §. fina. ff. de dona. contra scriben. communiter, cum quibus Alex. ibi ad Bart. idem Alex. consil. 47. lib. 3. Boer. decisio. 67. nu. 1. Gozadin. consil. 60. Ias. in. d. l. ex hoc iure, nu. 68. & alibi sæpè scribent.

Infertur. 13. quòd si famulo vel agenti negocia, soluitur salarium conuentum, quicquid vltra datur, etiam si digne ob fidelitatem diligentiamue detur, censebitur iure simplicis liberalisq;

○ *lisque donationis: contra metem omnium ferè scriben. in proposito. Fidelitas igitur & diligentia, digna est remuneratione: sed vbi conuentum salarii soluitur, si quid vltra detur, necessaria erunt solennia veræ donationis: licet enim honestè tribuatur, liberalitatem continet, vt inquit I. C. in. l. cum plures. 13. §. fin. ff. de administ. tuto. quod vtilè est contra insidias eorum qui eo respectu plura extorquent à minoribus & monasterijs: maximè cum fides & diligentia iure debeatur in famulis, nec sine culpa flagitioue omitti possit. Satis igitur est illis fauere, & remunerationem tunc honestam laudabilemque censere, non tamen vt liberalitas in remunerante negetur: facit illud Apostoli, contenti estote stipendijs vestris.*

○ *Infertur. 14. quòd cum subditi fidelitatem principi suo debeant similiter & patriæ: si forsan pro honore principis, vel defensione patriæ, pericula subierint, fortem fidelemque operam præstent, digni quidem erunt remuneratione: vt eleganter inquit Imperator in. l. fin. C. de præpos. agët. in reb. & in. l. 1. C. de priuilegijs. qui in sacr. pal. milit. libro. 12. & text. notab. in. l. cum nauarchorum. C. de nauicular. seu naucler. lib. 11. Quod obseruabat antiqua Romani senatus prudentia, omnisque Respub. benè instituta, qualis est excellentissi. Vencorum principatus. Tunc enim remuneratio favorabilior erit, sed à nomine donationis nõ separabitur: ideo*

que donatum à Principe pro seruitijs, non minùs reuocari poterit sequuta ingratitude vel infidelitate vasalli: contra ea quæ ex scriptis Docto. colligi possent.

Infertur. 15. ad donationes Regis Henrici Castellæ, quæ immensæ fuerunt, & postea limitatæ, vt ad coronam Regiam redirent, donatario sine liberis decedente: vt tradit Hipan. Xuar. in quæst. maiora. fol. 190. col. 4. & in simili apud Lusitanos habet lex Regia, quam mentalem appellant, libr. 2. ordin. titul. 17. refert enim Hispan. Palat. in dict. §. 50. nu. 6. dixisse aduocatos quosdam, eam modificationem non valere in donationibus obseruitia & merita factis, arguentes tantum ex effectibus remunerationis. Ego autem tale fundamentum nihili facio, per ea quæ hîc maturiùs discussa videntur: arguendumque potius foret ex reg. l. perfecta. C. de donat. quæ sub mod.

Infertur. 16. generaliùs, non esse iuridicum, quod plures tradunt, donationem principis ob benemerita nunquam reuocari posse, etiam ex causa: idque exemplificant in priuilegijs & concessionibus officij, terræ, & iurisdictionis: Bald. in. l. sicum mihi. ff. de dolo. Ias. in dict. l. ex hoc iure, nu. 54. Tiraq. dict. verb. donatione, nu. 13. Palat. vbi sup. dict. §. 50. Anton. Capyc. decis. 121. nu. 15. cum sequent. & decis. 166. num. 3. & Thom. decis. 65. nu. 24. quod etiam probat Felin. in. c. nouit. 6. col. de iudic. Afflict. in. c. 1. nu. 24. de

natu. feud.

Ego autem veriùs puto, causam meritorum parum vel nihil facere, si præsuponas modificationem donationis postea à principe fieri ex causa iusta, vel lege generali qualis est apud Lusitanos lex Regia lib. 1. titul. 76. & dict. lib. 2. titu. 17. De potestate enim & iusticia Principis legem condentis, etiam si videatur reuocare vel restringere quod dedit, dubitandum non est: vt notat Bald. in l. nuptæ. ff. de Senator. Afflict. dict. c. 1. nu. 25. proximè citato. Sic etiam extra legem, vbi ex iusta causa reuocat, id enim iure licet, non obstantibus benemeritis: iuxta text. in c. suggestum, de decim. facit. l. Lucius. 11. ff. de euic. l. item si verberatum. 15. §. item si fortè. ff. de rei vend. Bart. in proæm. ff. Cin. & alij in l. fin. C. si contra ius, vel vtil. publi. quod receptum fatetur Thom. vbi sup. nu. 29. cum sequent. tradit Afflict. lib. 3. feud. titu. quæ sint regal. §. potestas, nu. 26. & meliùs idem Afflic. cod. lib. sub titu. de Capitan. qui cur. vend. ex nu. 56. fol. 105. Ex causa enim reuocantur decreta & conuentiones Reipub. & alia, quæ regulariter irrevocabilia essent. l. quod semel. ff. de decre. ab ordin. faci. ibi, nisi ex causa: dicit singul. Ias. in l. Barbarius, num. 34. ff. de offic. prætor. tradit idem Ias. consil. 1. lib. 1. Alex. & additio, consil. 101. nu. 7. lib. 1. Ruyn. consil. 229. ad finè. lib. 1. Platea in l. vacuatis, ad finè. C. de decur. Afflict. in constitu. lib. 1. Rubri. 100. n. 2. Probatum hoc, quia ferè nū

quàm Principes talia concedunt, nisi ob bene merita: vnde si reuocatio vel modificatio restringeretur ad donata absque meritis, inanis redderetur lex Regia, frustratoriusque iustus principis, quod non est dicendum. Sine causa autem iusta regulariter reuocari non potest principis donatio, cum nec priuatus possit: dict. l. perfecta. C. de donat. quæ sub mod. & l. fina. C. de vsucap. pro donat. c. verum, de condit. apposi. quod Doctor. non aduertunt, præposterè in hac re distinguentes: in quo etiam cum Iser. labitur Afflict. lib. 1. constitu. Neapol. Rubri. 47. nu. 4. debuissent que scribentes in proposito potius dicere, quòd si princeps ex causa etiam iustissima, sine demeritis possidentis, reuocet donatum, debeat æquiuolenter satisfacere: vt eleganter inquit Inno. in c. nisi cum pridem, col. 1. in fine. versicu. nos dicimus: de renunc. tradit Felin. in c. quæ in ecclesiarum, num. 28. de constitu. Ias. in dict. l. fina. C. si contra ius vel vtil. publ. Alex. consil. 151. lib. 6. Afflict. in prælud. constitu. q. 4. num. 7. & in dict. titu. de Capit. qui cur. vend. §. similiter, nu. 19. cum multis sequent. & alibi sæpissimè scribent.

Infertur. 17. ad quæstionem feudi concessi ob benè merita, quod Doctores, in dictis locis communiter dicunt reuocari non posse ex causa ingratitudinis, nitentes erronea opinione, quam sup. satis superque improbauimus: meliùs enim contrarium scri-

bit

bit Molin. in consuetud. Paris. §. 30. q. 25. nu. 100. vbi non assequitur verum sensum l. C. in d. l. si pater. §. 1. ff. de donatio.

Infertur. 18. quòd donas etiam causa remunerandi, iuxta terminos sup. notatos, non magis teneatur ultra quàm facere possit: sic ampliata. l. inter eos. 19. versi. is quoq; ff. de re iudic. l. diuus Pius. ff. de reg. iur. Idemque dicendū est ad text. in. l. ad res donatas. ff. de ædific. edict. vtrumque verò contra Roma. Alex. & alios quos sequitur Ias. in d. l. ex hoc iure, n. 67. & Tiraq. d. verb. donatione, nu. 51.

Infertur. 19. ad donationem à filio factam patri, tempore emancipationis, vt scilicet insinuari debeat, si legitimam quantitatem excedat, quamuis remuneratoria videatur, quasi ob beneficium manumissionis: quo colore deceptus, contrarium scripsit Bald. in. l. 3. infr. eod. & ibi Paul. nu. 5. Corn. nu. 3. & Crot. in. l. frater à fratre, num. 130. Bald. in. l. illud. 3. quæst. nu. 7. C. de sacrosanct. eccles. Quorum opinio nullo iure probatur, fraudibusque occasionem præstaret: facile enim adulescetes illaquearētur causa emancipationis, nec est iuridica cõparatio libertatis resultantis ex emancipatione, ad satisfactionē pecuniariā: iuxta. l. filius fam. §. secundum vulgarem. ff. de leg. 1. quod sup. latiùs probauimus, in. 1. parte: & ita diluuntur obiectiones scribent. nostraque sententia satis probatur ex. l. data. C. de probatio. si litera expendatur.

Infertur. 20. ex prædictis magna comprobatio, ad opi. Guilel. & Alber. in. l. si tibi pecuniam. ff. si cert. petita. vbi idem sequitur Bald. col. 2. vt donans ei à quo priùs aliquid accepisset, possit ob ingratitudinem donatum reuocare, contra Ias. ibi ad fin. & magis contra Tiraq. d. verb. donatione. nu. 15. qui ex vulgari errore putabat Guilel. & Alber. loqui contra text. in. d. l. si pater. §. fin. ff. de donatio. quem sup. melius explicauimus: & hanc opinio. comprobauimus nu. 60. versi. probatur. 6.

Infertur. 21. contra Roma. & aliquos inaduertenter scribentes, posse minorem donare sine decreto, etiam immobilia causa remunerationis: contrarium enim manifestè probatur ex l. 2. C. si aduers. donatio. Vt sic caueas ab ijs quos citat Tiraq. d. verb. nu. 27. Nec in ijs terminis erat dubitandum, quia licet benemerita inducerent causam, non tamen excusabant decretū, secundum iuris principia: vt ita cesset dubitatio Ias. in dicta. l. ex hoc iure, n. 64. & in. l. si nõ sortem. §. libertus col. 4. ff. de condic. indeb.

Infertur. 22. contra Bart. Imo. & Paul. in. d. l. Aquilius Regulus, vt non possit donari Magistratui ob benemerita, maximè contingentia tempore magistratus, secundum resolutionem sup. traditam, quando ex illis non daretur ius agendi: & ita melius defendetur opin. Alcia. cõtra eos, lib. 2. parerg. cap. penult.

Infertur. 23. ad quæstionem vtilem

Q iij statuti

statuti, consuetudinis vel conuentionis, vt acquisita ex causa onerosa, cōmunia fiant inter coniuges, ex donatione autem non communicentur: scripsit enim doctus Hispan. Xuar. in ll. regn. ti. de lucris. 3. limit. fol. 15. tūc donationem remuneratōriam comunicandam, quasi accedat causae onerosae: idque probat Couas, in c. cū in officijs, in fin. de testam. secundū quam iudicatum vidi à doctis senatoribus. Sed eorum fundamentum iuridicum non est, pendet enim ab incauta cumulatione effectuum remunerationis: vnde adhiberi debet omninō distinctio sup. tradita, si enim essent merita communia ex quibus non daretur actio, contrarium iudicandum foret, vt donatio licet videatur remuneratoria, non tamen separatur à causa lucratiua, per ea quae hīc accuratiū tradimus.

Infertur. 24. praesertim ex declaratione text. in dict. §. consuluit, text. illum non obstare veriori & receptiori sententiae glos. d. l. ex hoc iure, dum scribit causam meritorum non impedire soluti repetitionē: quicquid contra glos. & communem arguant Fortun. & Zas. quos refert Couas Ruu. in dict. c. cū in officijs, n. 10. vers. habet, de testam.

Infertur. 25. maxima necessariaque comprobatio, ad traditionem Bart. in dict. l. ex hoc iure, dum inquit obligationem ex benemeritis, esse modici effectus in iure nostro: si autem vera essent quae scrib. in hac re conge-

runt, non modici solūm, sed magni innumerique effectus resultarēt: quod meliūs sensit Bart. in l. stipulatio. §. alteri, nu. 2. in fin. ff. de verb. obliga.

Infertur. 26. comprobatio ad glos. in l. fideiussoris. 24. verb. neque. ff. de pact. vbi tradit rationem affectionis ex benemeritis, non inducere interesse considerabile, vt quis alteri stipulari possit: quae sententia vera & recepta est, secundū scribent. ibi, & d. l. stipulatio ista: Ias. in l. huiusmodi, nu. 22. ff. de lega. 1. & consil. 41. lib. 3. Dec. in c. ad nostram, nu. 3. col. fin. de probat.

Infertur. 27. conciliatio ad tex. in d. l. sed & si lege. §. consuluit, cum. l. si pignore. 56. ff. de furt. habent enim verba quae pugnare videntur: nam in d. §. habetur, non dici quem locupletior em eo quod alium beneficijs obligatum habeat: at in dicta. l. dicitur lucrispecies, beneficij debitorem acquirere: idque ad effectum remunerationis extollit Ias. in d. l. ex hoc iure, nu. 64. in fin. omittens difficultatem quae resultat ex repugnantia verborum in illis iuribus.

Intelligo autem. d. §. in causis pecuniarijs, & bonae fidei possessore, qui non tenetur, nisi quatenus locupletior inuenitur, vt superius ad eum. §. scripsi. At dicta. l. si pignore, agit de fure qui rem sublatam alicui donauit, & ex iuris subtilitate videretur à furto excusandus, quasi tunc non congruat furti definitio, exigens causam lucrificandi. Qua argutia non obstante, respondet

respondet. I. C. furtum esse, quia præcipua pars eius criminis concurrat ex dolosa contrectatione rei alienæ, & in odium furis adiicitur, tunc eum cense-ri lucrum facere rem alienam alteri donando. Sic enim videmus in causis civilibus non considerari interesse extra rem. l. si sterilis. §. cum per venditorem. ff. de actio. empt. In criminalibus autem, vel contra dolosos etiam remotum interesse considerari, glos. recepta, in. l. vna, verb. dupli. C. de sentent. quæ pro eo: & ibi Alber. col. 4. glo. l. 2. §. fin. & ibi Angel. in fin. ff. vti posside. Fab. & Aret. in. §. illud. Instit. ad leg. Aquil.

Infertur. 28. maximè ex vera declaratione. d. l. si pater. §. fin. ff. de donat. verum non esse quod ibi incautè inferebat Bart. quem sequuntur Angel. Cuna. & Imo. dum restringunt text. in. l. 1. §. in honorarijs, & §. licita. ff. de vari. & extraor. cognit. taxantem salarium aduocatorum, ne excedat centum aureos, pro singulis causis: Bart. enim & prædicti, diuersum putant in causis criminalibus, ineptè arguendo ex text. ibi de liberante alium à periculo: qui longè aliter intelligi debet, vt supra diximus. Contrarium enim verius dicendum est, cum aduocati merita maiora non sint in causis criminalibus, in quibus minus studium sufficit, ab eoque fides & diligentia, iure rationeque debetur: & idè talia merita frangere non possunt iuris regulas, licet ad actus voluntarios summam benevolentiam concilient: &

dict. l. 1. loquens de causis, nullo modo patitur restrictionem Bar. æque enim criminalibus congruit, vt probat tex. in. l. 1. §. quod autem. ff. de alex. luf. notat Ias. in. l. 1. §. sublata. ff. ad Trebel. Nec in dubio admitti debet differentia inter causam criminalem & civilem, iuxta. l. absentem. ff. de pœnis: ibi, *secundum morem priuatorum iudiciorum* quam regu. ex eo tex. colligit Bart. in. l. Papinianus. §. 2. ff. de inoffic. testam. Paul. in. l. consentaneum, ad fin. C. quomo. & quan. iud. Alex. in. l. diuortio, num. 11. ff. solut. matrim. Sed in alijs articulis plures differentia sunt inter causas criminales & civiles: vt tradit Hippol. in pract. crimin. §. expedita, nu. 63. & Afflict. lib. 2. constitut. Rubri. 29. nu. 48. Dec. consil. 429. ex, nu. 8.

Infertur. 29. ex sup. dictis, maximè in. 7. fundamento, contra communem, nu. 60. vere dicendam donationem liberalem, quæ fit à parentibus vel ab alijs quibus donatarius ab intestato successurus esset. Dices de hoc multa esse iura expressa in titulis. C. & ff. de donation. & in titu. C. & ff. de collat. maximè in. l. data. C. de donat. & l. donationes quas parentes. C. de donat. int. vir. & vxo. Ego fateor hoc indubitatum esse, id autem memoro, quia contra ea iura, & contra communem sensum, diuersum scribunt aliqui non indocti, decepti per tex. in. l. vna. C. de impon. lucrat. descrip. libro. cuius verba illorum errori colorè præstant, ibi, *debiti potius solutio, quam mune*

ris oblatio: & ibi, debitum naturale: vbi Bart. id colligere videtur, nu. 1. versicu. fa-
teor tamen: & Plat. nu. 2. Aret. con-
fil. 17. nu. 3. & alij quos citat Tiraq. de
retract. ligna. §. 32. glos. 1. nu. 47. dete-
rius autē & generalius Exea de pact.
nu. 83. qui tamen solo instinctu ratio-
nis (quāuis tot iura in contrarium
non extarent) resistere debuissent.

Nec obstat dict. l. 1. illa enim verba ibi
scribuntur ad vitandam odiosam exa-
ctiōnem impositam acquisitioni ex
causa lucratiua: à quo onere eximun-
tur succedentes ascendentibus, vel ab
eis donationem accipientes: & ita Bar.
tantū loquitur de statuto inducente
gabellam in donatiōibus: & ita Aret.
d. consil. & scribent. in. l. in suis. ff. de
liber. & posthu. ideoque ad alios ter-
minos id trahi non debet.

Infertur. 30. ad tex. in. l. 1. §. 1. versu.
quod autem: & §. sed si libertus. ff. si
quid in fraud. patron. vbi. I. C. inquit,
non fieri fraudem patrono quando li-
bertus donat filio suo causa mortis,
vel filiam dotat. Quæ iura notat Ioā.
Fab. in proæm. Instit. in verb. Iustinia-
nus, vel Alemanicus: ad hoc quòd do-
natum descendentibus, non venit ap-
pellatione lucri vel acquestus. Sequi-
tur Benedi. in. c. Raynucius, verb. &
vxorem, nu. 791. & alij quos citat Ti-
raq. de retract. ligna. §. 32. glos. 1. nu.
43. & sequent. Boër. in consuet. Bur-
degal. fol. mihi. 59. col. 2. Sed quāuis
Fab. opinio. vera sit ad effectum con-
suetudinis de qua agunt, fundamen-
tum tamen non est verum, cūm ex

præcedentibus constet, veram libera-
lemque donationem appellari, quæ
liberis fit: ideoque insinuationem exi-
gi, vt in. l. data. C. de donat. Sensus
autem. I. C. in dicta. l. 1. in dictis. §. in
eo consistere videtur ex mente Alber.
quia quum libertus filios habet, non ei
succedit patronus. l. intestato. ff. de
suis & legit. hæred. l. liberto. 18. ff. de
bon. libertor. §. sed nostra, Institu. de
successio. libert. & consequenter non
est tunc quid de fraude agatur: idque
significat text. in dict. versu. quod au-
tem, ibi, *nam cui liberum fuit legare filio.*

Infertur. 31. in cōfirmationem præ-
cedentium, quòd videmus dotem
censeri causam lucratiuam quoad mu-
lierem, etiam si sit filia dotantis: vt
probat text. in. l. fina. §. si à Socero. ff.
quæ in fraud. credit. ibi, *quia intelligitur
ex donatione ad eam peruenisse:* quem text.
commēdat Alex. in. l. in fideicommiss-
sariam, col. 2. in princip. ff. ad Trebel.
ad quem tex. non aduertunt, qui fre-
quentiùs in filia contradicunt arguen-
tes ex reg. l. fin. C. de dot. prom. l. qui
liberos. ff. de rit. nup. quibus habetur,
patrem teneri filiam dotare, vt arguit
Soci. nepos, consil. 19. nu. 8. lib. 1. Et in
extraneo dotante id magis procedit,
vt tradit Alex. consil. 71. nu. 1. lib. 4.
& alij quos citat Molin. in libr. de do-
natio. factis in cōtract. matri. ex. n. 64.
Quoad matrimonium autem sem-
per dos censetur causa onerosa, vt pro-
bat idem text. in. d. §. fin. versu. in ma-
ritum, ibi, *non magis quàm in creditorem:*
& ibi, *quum indotatam vxorem ducturus non
fuerit:*

fuert: & ita resoluit Bart. ibi, cuius doctrina recepta est, secundum Ias. in §. item si quis in fraudem, nu. 30. Instit. de Action. Palat. in repet. c. per vestras §. 71. incip. In constituenda, n. 7. Arias in l. Tauri. 27. n. xi. hoc etiam probatur ex l. fin. in princi. C. de iure dot. vbi Imperator aperte significat, etiam iure antiquo in dote, respectu viri, non fuisse necessariam insinuationem, quia non censebatur donatio, sed causa onerosa, text. in l. ex promissione. 18. ff. de action. & oblig. quam extollit Ias. in l. Nensennius, n. 4. ff. de re iudic. Quo ad mulierem verò inquit dicta. l. fin. necessariam fuisse insinuationem, cum dos à patre non dabatur. Hodie autem nouo beneficio in dote statuit lex illa, vt nec quo ad Mulierem necessaria sit insinuatio, quàmuis quo ad eam verè donatio sit: & ita Alber. & alij ibi: Dec. consil. 414. num. 15. Anton. Canar. de insinuatione. 2. parte, quæst. 4. nu. 4. Bald. Nouel. in l. 1. nu. 339. & 342. ff. solut. matrimo. & in tracta. dotis. 5. parte, nu. 5. Ex quo cauendum est à glos. 1. in dicta. l. fin. ibi, *ideò exigis* cauendum magis est à Ioan. Anan. in c. cum tu, versicul. 4. quæritur, in fine, de vsur. vbi contra dictam. l. fin. miserè inquit necessariam esse insinuationem in dote: idque inuoluntè refert Tiraq. in l. si vnquã, verb. donatione, n. 194. Infertur. 32. ad quæstionem, an dos ob ingratitudinem sequutam reuocari possit: sæpè enim in scholis traditur speciale esse in dote, vt ob ingratitudinem reuocari nequeat, idque apud

scribent. receptius videtur. Ita enim indistinctè notat Salic. per text. ibi, in l. si dotem. 24. C. de iure dot. & tanquàm receptum tradit Boër. decisio. 27. dicens esse text. expressum, in d. l. si dotem: idque in dote tradita, tenet Bald. in dicta. l. fin. num. 11. C. de dot. promiss. quem sequitur Ias. in §. fuerat, n. 117. Instit. de action. vbi Imo. malè citat: Boër. autem indistinctè inquit ingratitudinem non officere dote datae vel promissæ: & in dote promissa, melius adduci potest text. in l. cū post. 70. §. patrona. ff. de iure dot. vbi nullus ex scribent. notat: quicquid eos malè citet Boër. vbi sup.

Sed contra prædictos verioremi puto opinionem Rip. in l. fin. quæst. 51. C. de reuoc. donat. vbi regulam constituit, vt datum causa dotis, ob ingratitudinem reuocari possit: quod ego probo efficacius ex præcedentibus, cū dos respectu mulieris verè inter causas lucratiuas cõnumeretur, & ita hæc opinio Rip. intelligenda est: respectu enim viri procedere nõ potest, qui ob causam onerosam dotem accipit, ideoque ob ingratitudinem ab eo reuocari nõ posset, secundum ea quæ diximus in præcedenti illatione: minusque ob ingratitudinem mulieris poterit à viro dos auocari, ea autem ad vxorem reuersa, soluto matrimonio, poterit ab ea ob ingratitudinem reuocari: vt concludit Rip. & dubitans sentit Palat. in l. Tauri. 31. num. 59. quæ resolutio in viro & vxore ingratissimè dotanti, amplectenda est, quia fundatur in præcedenti resolutione: & differencia

ferentia inter causam lucratiuam & onerosam, in qua consistit tota vis huius articuli.

Nec obstant iura. d. l. si dotem, & d. §. patrona: quia loquuntur in muliere ingrata dotanti, ne eius ingratitude noceat viro, à quo ibi dos non auocatur, quia scilicet quo ad eum, causa onerosa est: non verò negant quin dos reuerfa ad ingratham reuocetur.

Bene tamen ex. d. §. patrona, respectu viri, reijcitur differentia, quam Bal. & Ias. vbi sup. tradebant inter dotem datam & promissam, in quo etiam labitur idem Ias. in. l. patre furioso, nu. 29. versicu. 10. ff. de his qui sunt sui: idque suadet ex reg. l. sicut. C. de acti. & obliga. l. qui actionem. ff. de reg. iur.

Quoad mulierem autem, vt dos ab ea reuocari possit ob ingratitude, intelligere contra Rip. vbi sup. nu. 171. etiam si foemina esset inops, atque ob id dotans moueretur principaliter amore Dei: licet enim tunc scribent. appellent dotem magis piam, vt per Ias. in. l. cum ijs. §. cum mulier. ff. de condi. indeb. per Nouel. de dote. 6. parte, priuil. 44. Palat. in cap. §. 61. Hispan. Arias. l. 27. Tauri, n. 60. Dec. notanter consil. 348. nu. 4. Alex. in. l. si certis, nu. 5. C. de pact. tamen ingratitude mulieris non debet esse impunita: tunc enim magna ratio suadet poenam exigere, vt inquit. I. C. in. l. si à reo. 71. §. illud quod vulgo. ff. de fideiussio. Nec esset æquū vt magis piè donanti adimeretur, quod alijs donato-

ribus conceditur. Nec donatarius excusari debet prætextu pietatis, qua donas motus fuerit: ab exterioribus enim in foro contentioso iudicandum est, non autem ab ijs quæ animo retinentur: vt in. l. si repetendi. C. de condi. ob caus.

Hæc pleniùs tractata volui, vt eradicentur plurima, in quibus (ni fallor) non sine periculo ac pernicie Reipub. erratur.

63 Vtilis quæstio est de locatione aduentitiorum, quatenus pater locare possit: illudque expeditū videtur, vt valeat locatio ad modicum tempus, si liusque eam seruare teneatur, etiam finito vsufructu patris: quod probatur ex hac. l. & l. cum oportet, dum patri plenam administrationem concedunt. Probatur magis, quia talis locatio ad breue tempus, alienationem non continet, secundum veram & receptam omnium traditionem, vt infra. probatur fortius: quia minor tenetur stare locationi factæ à tutore vel curatore, finita tutela vel cura, vt resoluit Cin. in. l. emptorem, col. 2. C. loca. Bart. Paul. Alex. & omnes in. l. si filio. §. si vir. ff. solut. matri. Soci. consil. 125. nu. 6. lib. 1. vtque receptissimum tradit Couarru. lib. 2. resolut. cap. 15. nu. 5. in medio, & num. 6. in princip. Qui omnes, & alij quos omitto, ad id citant text. in. l. si tutelæ. 9. ff. de admin. tuto. quæ tamen non loquitur de locatione, sed de pecunijs mutuò datis: à fortiori autem id dicendum in patre, qui longè plus potest, vt in

vt in discursu huius. l. probauimus: qđ videtur colligi posse ab Hispano Ant. Gome. libro de contract. cap. de locat. nu. 8. fol. 27.

Alia inspectio est in locatione ad longum tempus, circa quam præmitto, aliquando apud Iurecons. distingui inter locationem ad longum, locationemq; ad breue tempus: sed hoc rariùs quàm Docto. putat. Non enim fit ea distinctio in. l. 1. ff. si ager vectig. vt ab omnibus malè citatur: inuenitur autem ea differentia in superficiario, in. l. 1. §. quod autem, in. 1. ff. de superficieb.

Antè alia verò in hac differentia locationis ad longum, & locationis ad modicum tēpus, receptum est: ad longum tempus dici locationem decēnij vel vltra, vt resoluit glos. in. l. 2. in fin. ff. si ager vectig. quæ sententia probatur à Bart. & alijs in dict. §. quod autem. l. 1. ff. de superficieb. tradit Paul. in. l. si filio. §. si vir, nu. 2. ff. solut. matri. Alex. consil. 17. col. 1. lib. 4. Platea in. l. 1. C. de administra. Reipub. late Ias. consil. 94. lib. 1. & consil. 29. Ioa. de Amic. consil. 25. Dec. consil. 292. n. 1. Socin. Nepos consil. 66. nu. 5. lib. 2. Cardinal. Paris. consil. 98. lib. 4. quod cōsuetudine receptum esse tradit Bal. in. l. iubemus nulli, col. 2. C. de sacros. eccles. Soci. consil. 32. col. 1. lib. 1. Anan. in. c. fin. num. 13. ne Præla. vices suas: Dec. dict. consil. 292. nu. 1. idque receptissimum asserit doctiss. ac diligentissimi D. Couas Ruu. lib. 2. resolut. cap. 16. & hanc resolutionem semper pro-

bāt leges regię apud Lusitanos, vt lib. 3. tit. 32. in princip. & lib. 4. titu. 6. §. an tepen. & titu. 64. in princip.

Similiter locatio dicitur ad longum tempus, quando fit ad vitam locantis vel cōducentis: vt tradit Alex. consil. 119. in fin. lib. 3. Aret. consil. 55. nu. 2. Dec. consil. 204. Bald. in. l. 6. ff. de vsufruct. quod cum præcedenti receptum dicit, insignis præceptor Nauarrus, in. c. 1. §. 1. de pœnit. distinct. 5. notat Corne. consil. 243. lib. 3. quem sequitur Boer. decisio. 234. col. 2. in princip.

Dicitur etiam locatio ad longum tempus, reiecta verborum cautela, quando fit ad nouem annos, adiecto pacto, vt finito illo tempore, incipiat aliud quod iunctum excedat decennium, maximè vt fraudes vitentur: vt notat Cardin. dict. Clement. 1. §. fina. de reb. eccles. Faber. in. §. item finitur Institu. de vsufruct. Aret. in. l. si quis ante, col. 1. ff. de acquir. possess. Alex. consil. 265. lib. 2. & consil. 104. num. 6. lib. 3. & in. l. si filio. §. si vir, ad finē. ff. solut. matri. Felin. in. c. quæ in ecclesiis, nu. 87. de constit. Ias. in. l. manumissiones, nu. 7. ff. de iust. & iur. & cōsil. 94. lib. 1. & Socin. consil. 99. nu. 8. lib. 1. Papiens. in forma libelli ad ficti. præsta. pag. mihi. 364. nu. 2. Curt. de feud. 4. per. nu. 92. late Molinæ: in consuetut. Paris. §. 41. nu. 36. fol. 327. Ex quo cauebis à Bald. errante in hoc, in. l. voluntas, num. 6. versicul. idem puto. C. de fideicom. in quo alibi variavit idem Bald. vt refert Alex. in. l. si domus.

domus. §. fina. ff. de legat. 1. ad fin.

Dicitur præterea locatio ad longum tempus, quæ fit eo pacto vt dureret quamdiu locator voluerit, ea enim incertitudo magis longum tempus quàm breue inducit: ex regu. text. & Bar. in. l. sufficit, vbi Ias. ff. de condict. indeb. l. iuris peritos. ff. de excusa. tuto. quod in his terminis sentit Deci. consil. 204. col. fina. idque in specie tradit Soci. Nepos, consil. 63. nu. 11. lib. 2. & ibi eleganter idem intelligit, quando ea incertitudo voluntatis refertur ad conducentem: quod dixit prius Marti. Lauden. in repe. Rub. ff. de rei vend. nu. 5.

Si autem locatio fiat sine expressione temporis, censetur ad breue tempus, nempe, ad vnicum annum: ex vulgari regu. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo. signifi. probaturque magis ex decisione. l. item quæritur. §. qui impleto. ff. locat. & in terminis ita tradit Soci. Nepos, consil. 25. nu. 3. lib. 2. Ex quo limitatur quod in materia criminali habet text. summè notandus, in. l. sine præfinito. 23. ff. de poen. quem extollit Ias. in. §. curare, nu. 46. Institu. de action. & l. 5. §. 1. nu. 38. ff. de re iudic. & Platea in. l. nemo, nu. 6. & 8. C. de exacto. trib. Gomez. in. §. quædam, nu. 22. Institu. de action. Dec. in cap. ex literis, nu. 10. de constitu. apud quos eum text. ornatum & explicatū videbis: tradit etiam Tiraq. de retrac. conuent. §. 1. glo. 2. nu. 4.

64 Ad quæstionem nostram tutiùs dicendum videtur, regulariter filium nō

teneri seruare locationem ad longum tempus à patre factam in aduentitijs, vt sic finito vsu fructu patris, filius rem consequi possit à conductore tanti temporis, sicut euincere potest ab eo in quem alienata fuisset. Cùm enim alienatio hîc prohibeatur, occurrit receptissima doctrina scribent. qui talem prohibitionem extendunt in dictis locis, ad locationem longi temporis: idque notant Canonis. in. d. Clement. 1. & in. d. c. nulli, de reb. ecclesi. & Doctor. communiter, vt tradit Couas Ruu. dict. cap. 16. col. 1. lib. 2. & Bellamer. decisio. 748. Dec. consil. 142. nu. 3. Alex. consil. 17. lib. 4. Boeri. d. decisio. 234. Angel. Aretin. post Fabr. in. §. adeo, nu. 1. in fin. Institu. de locatio.

Idem in simili notant scribent. de tutore vel curatore, quòd non possit locare ad longum tempus, sicut nec alienare: vt tradit Alex. consil. 117. li. 5. Boer. d. decisio. idque magis iuuatur ex magnis effectibus talis locationis, secundum receptas sententias.

Sed possit ea locatio à patre fieri ex causa necessaria, vel tam vtili, vt à filio retractari nequeat: cùm iuxta receptam sententiam Azon. absque decreto pater alienare possit, vt sup. deduximus in. 2. parte. Atque ita conductor seu emphiteuta conuentus à filio, aduertat quibus modis iustificare possit titulum à patre obtentum.

Hoc autè, ne tunc filius teneatur stare locationi ad longum tempus, comprobatur ex recepta sententia Bart. & aliorum in. l. codicillis. §. instituto. ff. de lega.

de legat. 2. contra glos. ibi, in vltim. scholio, quæ mirabiliter contradicebat, volens locationem etiam ad longum tempus, non dici alienationem: ideoque opinionem glos. communiter reprobari, inquit Paul. in l. fina. C. de reb. alien. & Imol. in l. si filio. §. si vir. ff. solut. matrimon. & in cap. ad audientiam, nu. 2. de reb. eccles. Alex. d. §. si vir, nu. 25. Angel. in dict. §. adeò, post princip. Institu. de locatio. Cæpol. in l. alienationis verbo, nu. 8. ff. de verb. signi. Alex. consil. 165. lib. 2. Soci. Nepos, consil. 56. lib. 2. Afflict. in constitut. Neapol. lib. 3. Rubri. 5. ad finem. Couas Ruu. dict. cap. 16. col. 2. lib. 2. resolut. Et multa in proposito circa locationem ad longum tempus, ad varios articulos tradit Tiraq. de retrac. ligna. §. 1. glos. 14. ex nu. 79. post Boe. videndum. d. decisio. 234.

Illa tamen opinio glos. reprobatae saluari solet quoad duos effectus. 1. ad vitandam pœnam alienanti impositam: licet enim prohibita alienatione, prohibeatur etiam talis locatio ad longum tempus: pena tamen alienanti imposita, non extenditur in administratorem ita locantem: vt tradit Bero. in cap. nulli, nu. 32. de reb. eccles. & melius Couas Ruu. d. c. 16. col. 3.

Quod iuuatur ex glo. Clem. 1. de consang. & affinit. de qua Ias. & Dec. in l. 2. col. fina. ff. de iurisd. omn. iud. Iuuatur etiam ex doctrina Ioan. Andr. in cap. dispendia, de rescrip. in. 6. vbi tradit, quod quamuis extendatur lex pœnalis, non tamen extenditur eius

pœna. sequitur Panorm. & plures, quos refert Ias. in l. 2. ad finem. ff. de iniur. vocan. Corset. in notabil. verb. extensio, fol. 142. col. 4. idem scripsit Bal. & alij quos (non citato Ioan. Andr.) refert Hippol. singu. 300. faciunt quæ cumulat Ias. in l. cum quidam. ff. de liber. & posth. Felin. in cap. cum Ioannes, nu. 33. de fide instru. Dec. in l. factum. §. in pœnalibus. ff. de reg. iur. & alibi sæpe scriben.

Ex quo in nostra materia dici posset eleganter, quod licet pater alienans aduentitia, aliquando priuetur administratione, vt in superiori parte diximus, non tamen remoueatur ob longam locationem: pœna enim vt odiosa restringenda est, secundum glo. c. fin. de iure patro. cum vulgar. in quo tamen vltra omnes, & cõtra proximè citatos, non indistinctè hoc probarem, sed magis inspicere, an pater sciens an ignorans iuris prohibitionem, emphyteusim vel longam locationem cõcesserit, vt fraudibus obuie tur, argu. l. 1. §. fin. ff. de calumni.

Saluatur. 2. glo. in d. §. instituto, secundum Beroum in d. c. nulli, nu. 32. quando in tali longa locatione adijceretur pactum, vt in cõductorem nullum dominiũ, nullumq; ius reale trã feratur: quod prius scripsit Bald. in d. §. & in l. si domus. §. si. ff. de legat. 1. & ibi Alex. ad fin. post Imol. Idem probant Imol. & Alex. ad Bar. in d. §. instituto: & Aret. in l. si quis ante, col. 1. versicu. ita puto. ff. de acquir. poss. & Chail. in consuet. Burgund. Rubric.

9. §. 10. nu. 39. fol. 313. col. 3.

Sed cauendum est ab hac saluatione Beroi, Baldi & aliorum quos ipse non citat: rarò enim vel nunquam procedere potest, maximè in materia quam tractabat idem Bero. circa prohibitionem alienationis rerum ecclesiæ: siimiliter in prohibitione huius. l. & in alijs rebus minorum, & generaliter vbicunq; alienatio prohibetur, ne damnum fiat successori vel alij. Incommodum enim & fraudem pateretur tertius ille, si quando succedit, inueniret rem penes conductorem longi temporis, cum eius intersit tota re frui, non tantum pensione locationis, vt constat ad sensum: ideoque damnum non vitatur ex clausula vel pactione verbali, quæ malignè adijci potuit in tali locatione: vt melius aduertisse videtur Bald. in Authen. hoc ius, col. 1. C. de sacros. eccle. & cum eo Moline. & Fabian. quos cordatè refert & sequitur D. Couas Ruu. (quæ sæpiùs libenter allegamus), dict. lib. 2. resolut. cap. 16. col. 2. in princip. versicu. & id verum est: vbi Beroum & alios in cõtrarium omisit. Pro quo etiam addo Ias. optimè hoc probantem, consil. 94. col. fin. lib. 1. & ita Cuman. (qui non allegatur) in dict. §. instituto. 2. lectur. quod iuuatur ex reg. text. & Bart. in. l. Scius & Augerius. ff. ad leg. falcid. Effectum enim non verba considerare debemus. l. si vno. ff. locat. cum vulgar.

65 Alios effectus locationis ad longum tempus, plenissimè & seriatim

hic tradere possem, vltra Beor. dict. decisio. 234. & Tiraq. dict. loco de retract. quibus multò plura alibi addo, quàm ipsi adducant. Interim verò ex his receptis sententijs aptè & vtiliter infertur ad quæstionem sæpissimè in praxi agitatam: an possidens maioratum, seu bona perpetuò relicta familiæ, possit bona maioratus in emphyteusim concedere, vel in longum tempus locare: in quo variè iudicatum vidi. Mihi autem verius videtur, vt nec emphyteusis, nec locatio ad longum tempus effectum habeant, mortuo possessore maioratus qui ita locauit, ac proindè successor nullatenus teneatur seruare talem emphyteusim vel locationem. Ius enim possessoris locantis tantum ad vitam est, & ideo finito iure dantis, finitur ius accipientis, iuxta regul. l. lex vectigali, & ibi glos. verb. euanuisse. ff. de pigno. Probaturque magis ex communi opinione proximè relata, contra glos. in dicta. l. codicillis. §. instituto. ff. de legat. 2. vbi in terminis circa bona relicta familiæ, Bart. & reliqui volunt, non admittendam locationem ad longum tempus, siuilemue actum, in fraudem vel damnum successoris: idque magis probatur ex decisione & ratione text. in. l. si quis domum. 9. §. 1. ff. locat. vbi locatio à fructuario facta, finitur extincto usufructu: & ibi notat Paul. num. 3. & in terminis circa bona maioratus, ita resoluit Anton. Gomet. l. 40. Tauri, num. 84. Et vltra cum

eum satis hoc colliges ex Bal. in. l. fin. §. sed quia, in fi. C. commu. de lega. & in. l. emptorem. n. 5. & 6. C. de loca. ex Ias. consil. 29. & consil. 94. lib. 1. Idque planius procederet vbi non solum bona familiae relinquerentur (quod sufficit, cum ex eo resultet prohibitio alienationis) sed etiam alienatio expressim prohibita fuisset, vt frequenter contingit. Potentior enim à multis censetur expressa prohibitio, ex glos. in. l. nulla. C. de iure dot. Paul. in. l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. 2. Pala. in Rubri. §. 16. Tiraq. de primogen. quæst. 61. Esset enim lōgè iniquum, successorem maioratus fraudari integra possessione rerum, easq; penes extraneos videre, cōtra præceptum & voluntatem primi instituentis, à quo ipse capit, non ab antecessore: iuxta. l. 3. & ibi Bart. ff. de interdict. & releg. l. vnum ex familia. §. 1. ff. de legat. 2. tradit Curt. iun. consil. 25. Molin. in consuetu. Paris. §. 22. nu. 83. & 85. Deci. consil. 445. ex. n. 23. notabiliter Afflic. lib. 2. feud. tit. de inuest. de re alie. fact. §. quid ergo, nu. 21. Gozad. consil. 75.

Nec obstat erroneum fundamentū quo in hac. q. aliqui contradicunt, arguētes ex eo, quod res ecclesie permittuntur in emphyteusim cōcedi in tres generatiōes: quod nec verum est, nec vrget. Regulariter enim res ecclesie sine solennitate, vltra decennium locari non possunt, ex Clem. 1. cum glo. & communi sentētia: & c. nulli, de reb. eccles. non alie. idq; magis prohibetur ex cōstitutione Extrauag. Pauli. 2. am

bitiosè, eod. titu. Quando autem emphyteusis vel talis locatio permittitur tanta requiritur causa, solennitas, & tractatus, vt inter doctos regula negativa maneat, quæ limitatur ex necessitate vel magna vtilitate ecclesie: atq; ita retorquetur fundamentum illud de rebus ecclesie ad bona maioratus.

Item ea argumentatio impertinens erat, quia ecclesia eadem semper est: causa autem & solennitas, sine quibus alienatio fieri non potest, remouent suspicionem fraudis. At in bonis maioratus, omnia hæc cessant, cū emphyteusis vel locatio libere fieret à possessore, semperq; maxima fraus fieri posset successor, vt benè aduertit Bal. in. d. l. emptorē. n. 5. C. de loca. Quapropter adherendū est verissimis iuris regulis, vt possessor maioratus, tāquā restrictè dominus, vel vsusfructuarius locare possit ad vitā suam, nec successor amplius obligetur.

Qua in re vtilis est inspectio, an locatio vel emphyteusis, vltra legitimū tempus facta, in totum vicietur, an saltem intra tempus licitum sustineatur: in quo variant Bart. & Bald. alijque scribent. ad intellectum text. in. §. emphyteusim, in Authen. de non alien. aut permutan. tradunt Ias. & Doctor. in Authen. qui rem. C. de sacros. eccles. Afflic. decisio. 107. Prob. ad monach. in ca. fin. de pœnitent. & remis. in. 6. meliùs Molin. in consuet. Paris. §. 41. quæst. 10. fol. 328. & notabiliter D. Couas Ruu. libr. 2. resolut. cap. 16. ex nu. 5.

66 Vides ex sup. citatis, maximam cōstitui differentiam ab omnibus scribent. iuris ciuilibus & canonici inter eas locationes: totum effectum temporibus tribuentes: vt scilicet locatio ad breue tempus, nullo pacto dicatur alienatio, nec aliquam speciem dominij transferat, nec vllam realem actionem præstet: ita intelligentes tex. in l. non solet 42. ff. loca. cū simil. Ideoq; eam in bonis ecclesiæ admittunt, vt per omnes vbi sup. per Cardin. Paris. consil. 98. li. 4. In cōductorem autem ad decenniū vel aliud longum tempus, asserunt in differenter omnes vtriusq; iuris interpretes, in tot locis sup. adductis: & vbiq; transferri dominium vtile, eiq; dari actionem in rem, ideoq; talem conductorem emphyteutæ æquiparant: ita enim eos æquat Ioan. Fab. in §. itē finitur, post princip. Institu. de vsufr. & in d. §. adeo, ad fin. Institu. de locatio. Aret. consil. 55. Felin. consil. 25. Ias. in l. naturaliter, nu. 15. ff. de acquir. possess. & in l. 1. nu. 34. & l. 2. nu. 39. & in l. fin. n. 2. C. de iur. emphyte. & alibi sepe Doctores.

Omissis autem multis de locatione ad longum tempus, memorandum putavi quod superius perstrinxi, rarissimè apud Iureconsultos reperiri talè differentiam inter conductionem ad longum tempus, & conductionem ad modicum tempus, credoq; vnicò tantum loco eam à I. C. traditam, in l. 1. §. quod autem. 1. ff. de superficieb. vbi Vlpian. in superficiario conductore distinguit inter cōductionem breuis, &

cōductionem longi tēporis, alteri negās alteri cōcedens in re actionem. Quæ explicita plenaque decisio, cogere videtur, vt ex ea suppleamus, quod in alijs locis idem Vlpian. & Paulus respondent, superficiario vtilem in rem actionem competere: vt in l. in prouinciali. 3. §. si ego. ff. de nou. oper. nuntia. & in l. superficiario. 74. ff. de rei vendic. & in l. tutor. 17. §. fin. ff. de pign. actio. Ad quæ iura aduerto vltra omnes. 1. quòd ea actio in rem à prætore dari dicitur, vt habet tex. in d. §. si ego & in d. l. superficiario: ex quo videtur intelligendum verbum, *hodie*: in d. §. si. quasi ius prætorium recentius sit, ex l. ius autem. §. 1. ff. de iust. & iur. 2. aduerto, quòd I. C. in d. l. superficiario, inquit, causa cognita prætorem illi actionem in rem polliceri: quæ causæ cognitio necessariò continet eam inspectionem, vt conductio sit ad longum tempus, ex d. §. quod autem. 3. magis aduertendum puto, quod I. C. addit in d. §. quod autem: conductori ad longum tempus, causa cognita in rem actionem dari, vt patet ex illis verbis, *sanè causa cognita ei quoniam ad modicum tempus conduxit superficiem, in rem actio competet*: proximè autem dixerat conducti ad breue tempus eam actionem negari. Quæ verba innuere videntur, nec longum tempus sufficere ad eum effectum. 4. aduertendum nimis est, in solo superficiario id à Iureconsultis scribi, non in alio conductore causam habete à persona priuata, ne obijcias tex. qui passim malè citatur, in l. 1. §. qui in perpetuum

uum. ff. si ager vectig. vel emphy. pe-
ta. vt infra explicabo.

Facile igitur contra omnes scribē.
tentari & sustineri posset, vt regulari-
ter conducens ad decēnium, vel pau-
lò longius tempus, iure civili nullum
dominium consequatur: quod à mul-
tis annis cogitavi, nec semel legendo
admonui: idemq; nouissimè sensisse
videtur Connanus lib. 7. ca. 12. Char.
535. In quam sententiam induci potest
d. §. quod autem, dum causæ cognitio
nem cum longo tempore exigit, qua-
si solū tempus nō sufficiat. Illa enim
adiectio causæ cognitionis regulam
impedit, magisq; rem in ambiguo re-
linquere solet. l. fin. in fine. ff. de actio.
& oblig. l. si ita stipulatus. 97. §. si tibi.
ff. de verb. oblig. l. verum. 12. §. scien-
dum. ff. de minor.

Ad idem vrget, non reperiri in alijs
eam differentiam conductionis ad lō-
gum vel breue tempus, videtiq; singu-
lare ius in superficiario, quum de eo ex
tra titulum de locato separatim tracte-
tur in titulo, de superficieb.

Quòd si instares, quæ esset causa
specialitatis in superficiario (de quo tā-
tū illa iura loquuntur) posset forsitan
coniici, singulare ius in superficiario in-
troducendum, vt maior cura & ornatus
domuum habeatur: in quo utilitas rei
pub. versari censetur, text. in. l. si quis.
C. de ædific. priuat. ibi, *publicū decus. tex.*
in. l. præscriptio. C. de oper. publ. ibi,
ornatū & cōmodū, ad decorā faciem ciuitatis: Ex
quibus elegāter intelligi potest, quod
in simili respōdet. I. C. in. l. quòd si vir.

15. ff. de donat. int. vir. & vxor. vbi con-
tra regulam & iuris prohibitionem
valet donatio inter coniuges, ad refe-
ctionem ædium: quod nec glo. nec a-
lius ibi percipit: possetq; hoc confirma-
ri authoritate Alber. in. l. generaliter.
C. de Episc. & cleri. nu. 5. Vndè quum
circa ædificia versetur publicavtilitas,
potuit speciale ius in superficiario in-
troduci, quando scilicet ad longum tē-
pus conduxit: quia tunc verosimiliter
curam mansionis suæ habebit, quæ ra-
tio non militat in conducente ad bre-
ue tempus.

Secundū quæ dicendum erit, dū
text. in. d. §. quod autem, ad effectum
dandæ actionis in rem, vltra longum
tempus, exigere videtur causæ cogni-
tionem, intelligatur: vt verba illa, *causa
cognita*, exponantur ex verbis sequenti-
bus, *non modicum tempus*, quasi in eo tan-
tū causa illa versetur, si conductio ad
longum tempus sit. Aliter enim in dif-
ficili maneret sensus eorum verborū,
ad quæ Doct. non aduertūt, cū opinio-
ni cōmuni nimis aduersentur, dū innu-
unt, cum longo tempore causam exi-
gi ad effectum de quo tibi.

Ideoq; si præcedentē interpretatio-
nē ad illa verba, *causa cognita*, non p̄baue-
ris, recurrendū videretur ad aliū intel-
lectū: vt scilicet causæ cognitio ibi re-
feratur ad clausulas cōductionis. Et di-
camus sentire. I. C. lōgum tempus nō
statim eos effectus inducere, nisi iuue-
tur ex qualitate cōventionis, attēden-
do scilicet, quā potestātē locator cōdu-
ctori cōcedat: in ipsa enim locatiōe po-

terit addi clausula continens aliquam speciē dominij: & in eo dicitur versari causæ cognitio, quam verba. d. §. exigere videntur.

Sic igitur pro hac noua sententiā cōtra glo. & omnes retorquetur, vel saltem reijciē allegatio text. in. d. §. quod autem: in quod etiā induci potest tex. in. l. qui fundum. 35. ff. loca. vbi. I. C. refert locationem in plures annos, eamq; simplicem cēset, nec ius reale ex ea transferri: & verba illa, *in plures annos: decennium longiū sue tempus comprehendunt, nec sine diuinatione à gl. & Docto. restringuntur.*

Nec parū mouere debet, quòd in lōgo exactoq; tractatu de locato, nec I. C. nec Imperatores, eam temporis differentiam tradiderunt: imò omnē locationem (quod ad tempus attinet) æquare videtur. Si enim talis differentia vera esset, à iuris cōditoribus omitti non debuit, eiusq; omisio non leuiter arguit eam tutam non esse: argu. I. C. in. l. item apud Labeonem. 15. §. ait prætor. ff. de iniur. ibi, *ea enim quæ notabilia sunt, nisi specialiter notentur, quasi neglecta videntur:* tex. autem in. d. §. adeò, Institu. de locatio. nō distinguit inter locationem modici vel longi temporis, tantumq; separat conductionem simplicē ab emphyteusi perpetua: & ita tex. qui malè à scribent. citatur, in. l. fina. C. de locat. præd. ciuil. quod alibi videtur aduertisse Cuma, in. d. l. codicillis. §. instituto, nu. 3. ff. de legat. 2.

Iuxta quā nouam nec incoloratam sententiā, periclitantur multa quæ scri-

bēt. incautè cumulant, ad effectum cōductionis longi temporis, eam ex decennio æquantes perpetuæ emphyteusi, quæ alibi, Deo duce, explicitè persequar. Interim verò posset ex his comprobari quod in casu particulari cōtra plures tentauit Imol. in. l. vectigalia. §. 1. ff. de public. & vectiga. quem dubitans videtur sequi Ias. in Authen. qui rem, n. 15. C. de sacros. eccles. Hinc etiā iustificabitur consuetudo, quam contra scribētium opiniones refert Boër. decisio. 234. ad fin. & quod tradit Tirraq. lib. 1. de retract. §. 1. glo. 14. nu. 84.

67 Dixi hanc nouam sententiam iure ciuili sustineri posse, quia non intendo hic miscere singulares nouioresq; sanctiones iuris pōtificij in rebus ecclesiæ, vt etiam aduertisse videtur Cuma, in. d. §. instituto. l. codicillis. 2. lectu.

Dixi etiam facilè eam sustineri posse, quia scribent. pro communi, duo tantum iura adducunt, nempe. d. §. quod autē. l. 1. ff. de superficieb. cui proximè satis fecimus, magisq; contra communem induximus. Citant 2. tex. (qui in ore omnium est) in l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ager vegiet. vel emphyt. p. ta. ad quem præsens tractatus tendit: agit ibi. I. C. de agro vectigali Reipub. vel fisci: ita enim colligitur ex tota litera, idq; suadetur ex natura verbi, quod propriè agros Reipub. vel fisci, nō priuatorum designat: vt tradit Alcia lib. 3. dispunc. cap. 10. quem sequitur Spiegel, in lexic. iur. verbo vectigales. Et non citato Alcia. idem tradit Connā. lib. 7. fol. 533. & Coraf. in. l. ei qui, nu.

18. ff. de seruitu. Et sic patet tex. in. d. §. qui in perpetuum, totumq; titulu illu. ff. si ager vectigal. loqui de conducete fundu reipub. & consequenter no recte trahi ad agros priuatoru: iuxta vulgarem regu. c. non ne, de praesumpt.

Quo prae habito aduertendu est contra omnes scribent. q; text. in. d. §. qui in perpetuum, etiam si loqueretur de conductione habita a priuato, non probaret communem allegationem: no enim loquitur simpliciter de locatione ad longum tempus, sed de conductione in perpetuum, nec vnquam finienda, qua diu vectigal soluatur: verba enim illa, *in perpetuum fruendum*: iure adaptari non possunt ad conductionem. 10. vel. 20. annorum, sed in perpetuum, vt sonat: quod aperte probat tex. in. l. 8. ff. de usufr. lega. ibi, *perpetuo*: & ibi, *unde centum annos*: & in. l. an usufructus. 63. ff. de usufr. ibi, *ne perpetuus fieret*: & ibi, *centum annis*: quibus iuribus fortius probatur etiam ex spacio centum annoru, proprie non dici quid perpetuum: vt bene ponderat Barbat. consil. 20. lib. 4. Rip. in. l. 2. col. 1. ff. solut. mati. licet alibi aliter sumatur, vt per glo. l. 1. ff. pro socio.

Sed magis conuincitur error communis allegationis, attenda. l. 3. eiusdem titu. ff. si ager vectiga. vbi idem. I. C. Paul. qui in dict. §. dixerat, ex conductione in perpetuum competere in rem actionem, subdit idem esse si ad tempus locatio fiat: quam diu enim conductionis tempus finitum non sit, idem ius competet conductori: & sic patet in terminis illius titu. non esse differen-

tiam inter locationem ad longum modicumue tempus, cuius rei statim rationem explicabimus.

Nec enim teneri potest interpretatio glo. in. d. l. 3. dum ibi illa verba tex. *ad tempus*: intelligit no modicum: quod etiam dixit glos. in. c. 1. verbo. alienationes, de cap. Corrad. licet enim ibi nemo aduertat, securè dicendum est. I. C. in verb. *ad tempus*: plane sentire de conductione ad modicum tempus: diuinatorium namq; & ineptum esset subaudire non modicum, tum ex proprietate verborum, tum aperte ex. I. C. in. d. l. 1. §. quod autem. ff. de superficie. ibi, *ad tempus*: vbi illud verbum necessario significat modicum, etiam per gl. Bart. & omnes, male in hoc sibi constantes. Qui etiam debuissent aduertere, q; I. C. in. d. titu. si ager vectigal. ad effectum vtilis domini, actionisq; in rem, aequiparat conductionem longi & brevis temporis: quod ibi durum videbatur glo. & Docto. existimantibus nec in eo casu nec in alio procedere posse talem aequiparationem, semperq; retinendam illam temporis differentiam, quod alibi melius aduertunt, vt statim deducam.

Verus igitur intellectus ad. d. §. qui in perpetuum. l. 1. & l. 3. totumq; titu. est, vt ibi temporis differentia no fiat, sed cuicumq; conductori agri vectigalis a fisco vel Republ. actio illa in rem detur, quasi tunc aliquod dominium ei acquiratur, etiam ex conductione modici temporis: idque specialiter statuitur in conducente rem fisci vel Rei

pub. Quod non solum vt verius, sed etiã vt receptius asserimus: text. enim in. d. l. i. §. quod autem. ff. de superfici-
 ciebus. dum in superficiario distinguit, inter conductionem longi & modici temporis, trahi non debet ad conducentem à fisco vel Repub. & ita limitatur necessariò ex. d. l. i. & vltima. ff. si ager vectigal. Quod efficaciter probatur ex. l. i. ff. de loco publ. fru. vbi ita aduertit glos. in verb. conduxerit, ibi, huic ad modicum tempus conducenti, dari in rem actionem, vt priuato ad magnum: & ita Bar. & Alberi. ibi, melius idem Bart. in. d. §. quod autem, nu. 4. & ibi Ange. idẽque sentit Angel. in. l. vectigalia. §. i. & ibi Imo. ff. de publica. & vectigal. vbi Bart. tangit: & ita apertè Paul. in. l. in prouinciali. §. si ego, ad fin. ff. de nou. oper. nun. Areti. consil. 55. nu. 3. in fin. Bald. in. l. i. nu. 5. versicu. tertio. C. de iure emphyt. idq; vt receptum tradit Alex. in. l. diuortio. §. si fundum nu. 2. ff. solu. matri. & ibi Ias. Idem securè tradit Martin. Lauden. in tracta. de fisco, conclus. 114. & Loaz. in. l. filiusfam. §. diui, nu. 170. in princip. ff. de lega. i. idem videtur probare Fulgof. in. d. l. i. ff. si ager. vectig. in fin. licet litera sit corrupta: & ita sentit Bal. in. l. emptorem, nu. 4. in fi. C. loca.

Vides igitur receptius esse, vt actio in rem detur conducenti à fisco vel repub. tam ad breue quàm ad longum tempus, cuius receptæ sententiæ sæpè immemores scribent. sibi ipsis aduersantur, vt constat ex proximè dictis, magisque constabit ex statim

dicendis. Ultra Doctor. autem ratio differentię inter locationem fisci vel Reipub. & locationem priuati, considerari potest, tum ex maiori potestate locantis, tum ex fide quæ à principe & Repub. maior quàm à priuato requiritur: maior enim potestas eius a quo res habetur, faciliorem firmiorẽque acquisitionem facit, vt colligitur ex Bart. & Paul. in. l. Cæsar. ff. de publica. & Ias. in. l. quoties, col. 2. C. de rei vendic. & in prælud. feudor. nu. 72. Ripa. in. d. §. diui, nu. 92. Couarru. lib. 2. resolu. cap. 19. n. 3.

Maiores etiam veritatis obseruatio in principe vel Repub. quàm in priuato exiguntur: iuxta illud Cæsaris apud Salust. *in maxima fortuna minima licentia est.* & illud Iuuenal. *Omne animi vitium tanto conspectius in se Crimen habet, quanto maior qui peccat habetur.* Vt omittam quæ Bald. & nostri sæpè dicunt de fide & constantia principis in actibus suis, vt per Dec. consil. 689. num. 18. Curt. iun. consil. 170. ad finem: & in proposito considerat Bald. in. l. emptorem. §. oppos. C. loca.

68 Probata sic ea differentia inter conductionem à fisco vel Repub. & conductionem à priuato, inferuntur aliqua memoratu digna. Et. i. posset nouè induci text. in. d. §. & l. vltima. ff. si ager vectig. ad opinionem quam sup. tentavi contra omnes, vt regulariter non sit differentia inter locationem ad longum vel breue tempus.

Infertur. 2. retenta differentia quæ scribent. vbi que tradunt inter eas locationem

catiões, ibi esse casum ſpetialem, quo talis diſtinctio ceſſat: parq̄ue ius competit conductori modici temporis, ac conducenti ad longum tempus.

Infertur. 3. ex. d. §. qui in perpetuū, non probari communem opinionē & allegationem, ad quā vbiq̄; citatur: q̄ conductio ad longum tempus tranſferat vtile dominium actionemq̄; in rē.

○ Non enim allegaretur tex. ille à ſcriben. ſi aduerterent. I. C. in. l. 3. & vlt. eod. tit. idem ius tribuere in ea ſpecie conductioni ad modicum tempus: de quo argui poſſent omnes, qui in iure civili & pontificio hucusq̄; ſcripſerūt.

Infertur. 4. (vt ex innumeris aliquos in ſpecie notemus) tex. illum malè citari à glo. in. l. emptorem verb. colono. C. locati: & ab eadem glo. d. c. 1. de capi. Corra: in eodem etiam labitur Bart. in. l. codicillis. §. inſtituto. ff. de leg. 2. & ibi Alber. Imol. Cuma. & Paul. Bart. in. l. qui fundam. nu. 1. ff. locat. & ibi Salic. Pau. in. l. non ſolet, nu. 3. ff. eod. Salic. in. d. l. emptorem nu. 2. Fab. & alij in. §. item finitur. Inſtit. de vſufruct. Fab. & Ange. in. §. adeo. Inſt. de locat. Roma. in. l. ſi cōſtante. §. quoties, nu. 30. ff. ſolu. matr. Alex. in. l. ſi filio. §. ſi vir. nu. 23. ff. eod. & conſil. 112. nu. 3. lib. 1. & conſil. 17. nu. 5. lib. 4. Corne. conſil. 243. nu. 4. lib. 3. Iaſ. in. l. naturaliter, nu. 15. ff. de acqui. poſſ. Iaſ. in. l. manumifſiones, nu. 6. ff. de iuſt. & iur. Aret. Dec. Soci. Cardina. Pariſ. Alex. Iaſ. in conſilijs citatis ſuprà, dum referebam, qualiter apud ſcriben. dicatur locatio ad longum tempus: Boër. de-

ciſ. 234. Tiraq. de retract. lib. 1. §. 1. glo. 14. nu. 80. vbi alios citat: & Afflic. c. 1. in principi. nu. 61. de prohi. feud. alien. per Feder.

Infertur. 5. non poſſe ex illo tex. fundari multorum opinionem, quæ habet cum glo. in. d. l. emptorem decifionem illius. l. non procedere in conductione longi temporis, quod tamen receptum eſt cum Bart. in. d. l. qui fundum. ff. locat. vt per Alex. in. d. l. ſi filio. §. ſi vir: à quo tranſferunt nouiores in varijs locis, & inter eos Salmanticensis Doct. Petr. à Duen. in reg. 240. vbi multa adducit ad ornatum & limitationem. d. l. emptorem: ea tamen opinio æquitatem habet.

Infertur. 6. ex. illo. §. non poſſe fundari duram & iniquam opinionem multorum aſſerentium, Emphyteutam locantem ad longum tempus incidere in cōmiſſum, ac ſi omninò rē alienaret ſine cōſenſu domini. Minus etiam inde fundabitur, quod deterius plures dicunt, quinquageſimam domino ſoluendam fore, ſi emphyteutarem ad longum tempus locauerit, vt per Iaſ. in. l. ſin. C. de iur. emphyt. nu. 2. & nu. 112. Alex. cōſil. 119. lib. 3. Dec. conſil. 204. Afflic. c. 1. in principi. nu. 61. de prohi. feud. alien. per Fede. Feli. in. c. quæ in eccleſiarum, nu. 87. de cōſtit. Tiraq. d. loco de retract. num. 82. Boër. d. decif. 234. In quo contrarium melius aduertere videtur Molin. ad Alex. in dict. conſil. quem ſequitur D. Couarru. lib. 2. reſol. cap. 16. col. 3. & ita nemine citato, Hiſpan. Anton.

Gomet. lib. de contract. cap. de locat. nu. 11. ad finem fol. 28. col. 2.

Infertur. 7. ex vero intellectu. d. §. & recepta differentia inter conductionem à repub. & conductionem à priuatis, ad casum Dec. consil. 292. vbi agit de quodam conductore à repub. Floren. videturque immemor prædictæ distinctionis, quum debuisset respondere, sufficere tunc conductionem modici temporis.

Infertur. 8. non satis memorem huius distinctionis Alex. in. l. si finita. §. de vectigalibus, col. 1. ff. de damno infect. (quum text. ibi agat de fundo vectigali Reipub. secundum glos. & alios) superuacuo tunc exigere conductionem ad longum tempus.

Infertur. 9. contra Bald. non solum allegari, in. c. literæ, nu. 4. de dilation. vbi tanquam inuicem aduersantes, citat Iureconsultos in. d. §. qui in perpetuum: & in. l. 1. ff. de loco publ. fru. dicens alterum exigere longum tempus, in conductore Reipub. alterum non distinguere inter conductorem ad longum vel modicum tempus, sed vtrique idem ius tribuere: quam anxietatem Bald. euaderet, si ad suprâ dicta aduertisset.

Infertur. 10. solida ratio ad receptam opinionem quæ habet, particularem successorem fisci, non posse expellere colonum, etiam modici temporis: gl. Bart. per text. ibi, in. l. fina. ff. de iure fisci. glos. Cyn. Bart. Bald. Salice. in. l. emptorem. C. loca. Bar. in. l. cognouimus, per text. ibi. C. de mancip. & co-

lon. & Alberi. in. l. defuncta, in principi. ff. de usufruct. Ioan. Plat. in. l. si temporaria, in fine. C. de fide instrum. & iure hac. fiska. Roman. in. l. si filio. §. si vir, nu. 10. & Paul. nu. 4. Alex. nu. 5. ff. solut. matrimo. Ias. in. l. diuortio, nu. 36. eod. titu. Guid. Pap. decis. 480. Ratio igitur erit ultra scribent. quia in conducentem à fisco transfertur ius in re, quod regulariter cessat in alio conductore. Vbi autem ius reale acquiritur conductori, cessat. d. l. emptorem, secundum omnes ibi: Paul. in. d. §. si vir nu. 4. Bart. in. l. qui fundum. ff. loca. quæ ratio doctis forsan magis placebit, quam alia quæ communiter traditur à glo. & scribent. de fauore fisci.

Infertur. 11. lapsum in hac re fuisse doctiss. Alex. in. d. §. si vir, col. 3. nu. 5. vbi fatetur proximum speciale in conducente à fisco, negatque illud in conducente à Reipub. contra Roma. Sed debuit aduertere ad resolutionem ab eo probatam, in. d. l. diuortio. §. si fundum: ex qua resultat necessario in conducentem à Reipub. transferri ius in re: & ideo tunc non procedere regulam d. l. emptorem, secundum communem traditionem, cum ijs quæ notat Plat. in. d. l. cognouimus. C. de mancip. & colon.

Infertur. 12. ad opinionem Roma. in. d. §. si vir, nu. 13. qui in conducente ab ecclesia, similiter limitat regulam d. l. emptorem, vt tunc successor particularis teneatur stare colono: quod voluit Bart. in. d. l. cognouimus, inferens de fisco ad ecclesiam. Alex. autem contra

contradicit in. d. §. si vir, nu. 5. impro-
bans fundamentum Roma. qui argue-
bat de Repub. ad ecclesiam, per. l. fin.
C. de sacros. eccles. dicitque Alex. in
Republ. id non inueniri, & sic nega-
bat antecedens, in argumentatione
Roma. Sed in hoc labitur Alex. non
enim id benè negat, attentis ijs quæ
dicimus in præcedenti illatione: me-
liusque respondisset non inueniri scri-
ptum, in conducentem ab ecclesia
ad breue tempus, transire ius in re, vt
transit in conducentem à ciuitate vel
à fisco: qua ratione opinionem Alex.
probat Curt. seni. consil. 10. Sed non
putarem recedendum ab opinione
Bart. & Roman. ob superius tradita
de fide in conuentionibus fisci, vel Rei
publ. quæ magis militat in ecclesia:
ne conductor se fraudatum conqueri
possit, iuxta. c. per tuas, cum glōf. de
donatio. Et hoc contra Alex. sequitur
Hieron. Grat. consil. 95. num. 23. lib. 1.
Argumentatio autem Roma. à simi-
li vel æquiparatis fragilis est, vbi da-
ri potest ratio diuersitatis, ex traditis
à Felin. in. c. translato, nu. 10. de consti-
tu. & in. c. 2. n. 9. de spōs. latè. Nichol.
Euerard. in céturia legali, c. 10. vbi in
.c. 26. tractat argu. de fisco ad ecclesiã:
& Panorm. in. c. auditis, nu. 10. & se-
quen. de in integr. restit. Bald. in. l. 1.
C. si propt. public. pensitat.

Nec omitto quòd ratio nostra sup.
circa conductorem fisci videtur non
negligenda, quia Roman. statim al-
legandus, & alij asserunt, illud spe-
ciale non probari in. d. l. fina. ff. de iur.

fisc. quod si ita est, minus quidem id
probat in. d. l. cognouimus: quam
Roman. extollit in singula. 62. Alex.
& alij in dict. locis. Sed illa. l. loquitur
de colonis antiquissimis, non autem
indistinctè de quolibet colono, vt à
scribentib. citatur. Temporis autem
antiquitas in omnibus grandes indu-
cere effectus notissimum est: de qua
re extat curiosus tractatus Aymon.
Crauet.

Vndè contra Bart. & alios in. d. l.
cognouimus: contra Roman. dict.
singula. veriùs puto, pœnam priua-
tionis, quam. l. illa irrogat successori
repellenti antiquissimum colonum,
nō extendēdā in successorem ecclesie
vel Rei publ. vel fisci, expellentem a-
lium colonum: licet concederetur ex-
tensio eiusdem. l. quo ad principalem
conclusionem, vt satis sit ne colonus
expellatur, non autem quòd succes-
sor contra faciens re ipsa priuetur:
cū potuerit iusto colore moueri, ex
regul. dicta. l. emptorem, & d. l. qui
fundum. C. & ff. loca. Faciunt quæ
sup. diximus ex Ioan. Andr. & ma-
gnis viris, de non extendenda pœna
legis. Maximè quia dict. l. cognoui-
mus, non videtur comprehendere
successorem ex causa onerosa, ibi, *mer-
uerint*: nec emptor ita astringi debet cō-
uentis à venditore, sicut donatarius à
donatore.

Tandem ex prædictis nemo infe-
rat quòd conducens à fisco vel Re-
publ. ad breue tempus, æquetur em-
phyteutæ, cum præiudicio locantis:

R iij putà

putà ne expellatur non soluendo, nisi post tempus quo expellitur emphyteuta. Contrarium enim verius est, imò quòd statim possit expelli, vt simplex conductor: secundum Paul. & Imol. in. l. vectigalia. §. 1. ff. de publi. & vectigal. per text. ibi: sentit Bart. in l. 1. C. de admin. Reipubl. & ibi Plat. & Firmia. de gabel. 2. par. nu. 15. Bald. in. c. literæ, nu. 1. ad fin. de dilacion. licet variet glos. & Angel. in dict. l. vectigalia, & Bald. in. l. 1. C. si prop. public. pensitat. Quæ omnia quotidiana sunt, nec alibi ita explicata.

69 Ex prædictis inferitur, an pater in aduentitijs filij possit seruitutem constituere? quod regulariter negandum est sicut in alijs fructuarijs: vt deduximus in præcedenti parte, explicando text. in. l. sed & si quid. 19. §. fin. cum. l. sequen. ff. de vsufruct. notat Paul. in. l. 2. in fin. ff. de seruitut.

Idque suadetur ex. I. C. ibi, quatenus habet, seruitutem constitui non posse, nisi à plenè domino: & text. in. l. vnus ex socijs. 34. ff. de seruit. rustic. prædior. Probatur etiam, quia patri interdicitur alienatio in hac l. esset autem alienandi species seruitutem constituere, vt inquit glos. in. c. 1. §. quid ergo, de inuestit. de re alien. quæ potuisset adducere vulg. l. fina. C. de reb. alien. Suadetur etiam quia patri conceditur administratio ad utilitatem filiorum, secundum Bald. hic in fine, & probat text. in. l. generaliter, versicu. negocia. C. de secund. nupt. Esset autem detrimentum ma-

nifestum, constitutio seruitutis. l. stipulatio ista habere licere. §. si quis forte, ibi, *minuitur*: ff. de verbo. oblig. Si tamen pater iusta causa ad utilitatem filij, vendendo vel permutando, seruitutem constituerit, sustinebitur illa seruitus, sicut totalis alienatio rei ex iusta causa patri permittitur absq; decreto: secundum receptiorem opinionem quæ à sup. plenè defendimus.

70 Sed ex scriptis nostrorum in varijs locis, videtur idem resoluendum in patre, quod omnes resoluunt in fructuario, feudatario, emphyteuta & similibus: vt scilicet constitutio seruitutis non valeat in præiudicium domini directi, maneat tamen durante vsufructu, iureque ipsius emphyteutæ & similium, per text. in. d. §. quid ergo, de inuestitu. de re alien. vbi Imperator id apertè statuit in feudatario, & ibi Bald. nu. 3. dicit eum text. singu. & continere ius commune, ideoque comprehendere emphyteutam: quod etiam vult idem Bald. in. l. & in provinciali, nu. 3. C. de seruitu. & aqu. & ibi Salice. & Pau. citantes dict. §. quid ergo: & text. in. l. lex vectigali. ff. de pignor. vbi ita resoluitur in habente fundum vectigalem, cum obligante: inquit enim tex. hypothecam durare quamdiu durauerit ius emphyteutæ, & ita glos. & Angel. ibi: idque vt receptum tradunt Aluaro. & Præpos. in. d. §. quid ergo: & Afflict. nu. 3. & nu. 34. & Ias. hoc commendans in. l. fin. nu. 118. C. de iure emphyteut. qui debuisset in hanc sententiam adduce-

re auctoritatem Bart. eam clarè probantis in l. 1. §. fin. ff. de superfic. & ita in prædictis vt receptum tradit Cæpol. de seruitu. urban. cap. 14. Afflict. decisio. 380. nu. 2. & sequen. Curti. de feud. quæst. 14. tradit Alex. consi. 173. nu. 1. lib. 2. tradit Cardinal. Paris. consil. 98. num. 11. lib. 2. latè Boër. decis. 131.

In eandem partem citatur gl. quæ idem apertè vult in l. 3. ff. de seruitut. dicens emphyteutam & superficiarium posse seruitutem constituere, tanquàm vtilis dominos: & ita Alberi. & Paul. ibi generaliter id probantes cum prædicta distinctione: & latius ibi Paul. Castr. nu. 2. & sequen. & illam glo. ad hoc extollit Ias. in d. l. fi. nu. 118. quæstio. 8. C. de iure emphyt. idem Ias. in l. 3. §. ex contrario, nu. 66. ff. de acquir. possess. latius idem Ias. consil. 123. lib. 4.

Addunt etiam plures posse emphyteutam constituere vsumfructum duraturum quàm diu emphyteusis durauerit: notat Bald. in l. 1. §. item in fundo. ff. quib. mod. vsusfruct. amit. per text. ibi: idemque probat Bart. in l. 3. §. ex contrario, col. fin. nu. 12. ff. de acquir. possess. & ibi Alex. nu. 30. & 36. ibique Ias. nu. 65. & cum solo Bald. vbi sup. idem Ias. d. l. fina. nu. 118. C. de iur. emphyt. & cum eodem Bald. Coraf. in dicta. l. 3. num. 25. ff. de seruitu. & ita Alber. non relatus, in dict. l. 1. ff. quibus mod. vsusfruct. amit. Ias. dict. consil.

Ex his (vt ex multis alijs) depræ-

henditur quàm sit dolenda confusio scribent. in hac iuris facultate: Ias. enim dict. §. ex contrario, nu. 66. citat glos. Bald. & alios, in c. 1. de capit. Corad. & alios alibi contradicentes, imò quòd feudatarius vel emphyteuta non possit vsumfructum constituere: & ita putat scribent. inuicem aduersari: ita etiam Curt. de feud. 4. parte, quæstio. 15. putat eosdem scribent. sibi contrarios, miraturque nimis quomodo apud eos communis sit opinio, vt vasallus & emphyteuta possint seruitutem constituere, non autem vsumfructum. Nec ibi meminit Bart. Bald. & aliorum, in locis hîc relatis, qui vsumfructum in hoc æquiparant alijs seruitutibus, asserentes indistinctè posse emphyteutam & vasallum vsumfructum omnemque seruitutem impunè constituere. Et vltra eos inuenies Roman. singul. 620. apertè tenentem contra Bald. quòd emphyteuta vel vasallus non possit vsumfructum constituere: idemque transcribendo verba Rom. tradit Cremenf. notab. 85. vbi benè respondent ad tex. in d. l. 1. ff. quib. mod. vsusfruct. amit. ibi, *iure constitutus*.

In quo etiam aduertendum est, quòd Alex. consil. 18. lib. 5. (malè citatus à Ias. in dict. §. ex contrario) planè sentit non posse emphyteutam vel vasallum vsumfructum constituere: atque idè in casu de quo ibi consultus fuit, probat non fuisse vsumfructum, sed obligationem personalem, circa fructus rei: quod liberè fieri potest,

rest, secundum scriben. ibi allegatos, cum traditis à Ias. in. l. filiusfam. §. di. ui. in. 2. lectu. nu. 83. cum sequen. ff. de lega. 1. Qua in re Alex. Ias. & ij quos citant, aperte volunt, quando agitur de fructibus tantum, nihil referre inter concessionem vel locationem ad longum tempus, eandemue ad modicum, quia tunc semper militat illa ratio obligationis personalis diuersa à iure reali, iuxta. l. fina. §. fin. ff. de contrahen. emp. cum multis quæ tradit Palat. in. c. §. 38. & latius Tiraq. de retract. ligna. §. 1. glos. 7. ex nu. 46. Ut hinc obiter caueas ab Afflict. lib. 3. constitut. Rubri. §. nu. 19. vbi & in ijs terminis incaute distinguebat inter longum & breue tempus, in quo melius sentit idem Afflict. in. c. 1. in princip. nu. 30. cum Ifern. ibi, de prohib. feud. alien. per Fede.

71 In hac scriben. confusione mutua- que pugna, quam Curt. miratur, Ias. verò ægrè concordat, (qui tamen quãta scriben. varietas sit non viderunt) aduerto Ias. ipsum in dict. §. ex contrario, nu. 66. in fin. tandem intelligere glos. & Doct. in. c. 1. de capit. Corradi, secundum distinctionem superiorem, ex. c. 1. §. quid ergo, de inuestitu. de re alien. Ut sic concordentur glos. & Doct. & ita Afflict. in. d. c. 1. §. præterea, col. 1. nu. 5. de capit. Corrad. securè intelligens glos. & Doct. ibi, vt vsusfructus à feudatario constitui nequeat in præiudicium domini, benè tamen cum damno ipsius feudatarij, durante iure suo.

Curt. autè dict. quæst. 15. in. 4. par. de feud. aperte tradit glos. & Doct. sibi ipsis aduersari, nec prædictam cõcordiam admittere: ideoque miratur, cur in vsufructu, glos. & Doct. negant, quod in alia seruitute permittunt. Et verè glos. d. c. 1. verb. alienationes, de capit. Corra. prorsus negat feudatario facultatem constituendi vsufructum: eamque vt recepta citat Alex. d. §. ex contrario, n. 37. vbi hoc inuolutum relinquit.

Ego aduertebam vltra omnes, dici posse glo. sibi non aduersari, quia in l. 3. ff. de seruitut. loquitur de emphyteuta, cui concedit potestatem constituendi seruitutem, recteque à Docto. intelligitur durante iure suo: glos. autem in dict. c. 1. de capit. Corrad. loquitur de feudatario, in quo si diligenter feudorum iura inspiciantur maiori rigore alienatio prohibetur: idque deprehendetur, conferendo decisionè. l. fin. C. de iur. emphyte. cum prohibitione. d. c. 1. de capit. Corra. & magis. c. 1. §. 1. de prohib. feud. alien per Federi. & ibi glos. & Doct. Potest autem ratio differentiaè considerari, quia in feudo maior est gratia domini, cui magis subijcitur persona vasalli, cum & fidelitatem iuret: at emphyteuta solum pensionem debet, non ius clientelæ, ideoque in proposito non videtur satis tuta æquiparatio emphyteutæ & feudatarij, quam faciunt Bald. & omnes in. d. §. quid ergo: & in alijs locis sup. citatis.

Pro extricanda etiam scriben. confusione

fusionem aduerto, quòd tam emphyteuta quàm feudatarius non punirentur cōcedendo vsumfructum alij, quia tunc rem ipsam propriè non alienant, nec etiam totum ius suum: vndè non rectè applicaretur pœna cōmissi, quamuis domino daretur ius reuocandi talem alienationem feudatarij, non ideò pœna priuationis applicanda esset: secundùm ea quæ superius diximus ex Ioan. Andre. & alijs.

○ Addo etiam securè dicendum fore contra verba glo. d. l. 3. ff. de seruitu. contra. Bar. Bald. Ias. & alios vbi sup. emphyteutam non posse constituere verum vsumfructum: verus enim vsumfructus personæ habentis inhæret, nō alterius: hīc autem ius translatum ab emphyteuta, nō potest nō pēdere à vita & iure transferentis: & consequenter nō est verus vsumfructus: quod probatur in terminis ex. d. l. lex vectigali. ff. de pignorib. & in simili ex. l. necessario. §. fina. ff. de peric. & commo. rei vend. Valebit ergo ea concessio emphyteutæ, sed non transferet verum vsumfructum.

○ Hinc deducitur, retenta communio opinione, parius esse in emphyteuta & feudatario, vt cōstitutio vsumfructus alteriusq; seruitutis, impunè fieri possit, maneatq; quādiu durauerit ius constituentis. Citra pœnam verò priuationis, faciliùs reuocabitur translatio feudatarij quàm emphyteutæ: probata autem fraude reuocabitur alienatio, etiam cum pœna priuationis, vt in c. i. §. calidis de prohi. feu. alien. per Fe

der.

Ex his infertur vtilis resolutio ad tex. in. d. l. fin. C. de iur. emphyt. similiterque ad text. in. l. i. §. item in fundo, ff. quib. mod. vsumfr. amit. ad text. etiā in. d. c. i. §. quid ergo, de inuestit. de re alien.

○ Infertur etiam ad resolutionem quam sup. tradidimus, circa emphyteusim vel locationem ad longum tempus, factam à possessore maioratus, ne obliget successorem, nec vires habeat ultra vitam possessoris locantis: quod ultra ibi citatos, aptè confirmabitur ex Curt. de feud. 4. part. q. 14. ad medium.

○ Infertur etiam contra duram opinionem. euidenterque scribentium repugnantiam, dum alibi volunt emphyteutam locantem ad longum tempus incidere in commissum, quod sup. damnauimus, manifesteque conuincitur ex hoc quod ipsi sibi aduersantes permittunt impunè, vt emphyteuta possit vsumfructum & seruitutem cōcedere, quod plus est quàm ad longum tempus locare, vt constat ad sensum: & ex Bald. Nouel. infr. citando, iuncta. l. 5. ff. de fund. dotal. Probaturque fortissimè argu. fructuarij, cui indistinctè permittitur rem locare, sine temporis differentia. l. arboribus. 13. §. vsumfructuarius. ff. de vsumfr.

○ Ex eisdem infertur comprobatio ad id quod tradit Bald. Nouel. de doct. 7. part. priuileg. i. limita. 16. posse virum in longum tempus locare fundum dotalem, vt tamen locatio

tan

tantum maneat durante iure ipsius mariti: quod etiam probat Ioan. Bosch. de legit. nupt. 6. part. nu. 57. in. 6. volum, tracta. cuius rei tunc utilitas erit, ut maritus nec uxoris nomine rescindere possit talem locationem: licet alias rei dotalis alienationem à se facta, saltem uxoris nomine reuocare possit: ex glo. & Docto. in princi. Instit. quib. alie.: licet. de quo proximè dicemus.

Ex eisdem infertur ad possessorem maioratus, ut securè dicamus posse eum ad vitam suam constituere usum fructum & seruitutem, non autem ut duret post eius mortem, nec ut successorem obliget: quod directè & necessariò sequitur ex d. §. qd ergo: de inuestit. de re alie. ex dictis à Bar. Bald. & alijs ubi sup. maximè ex Bal. l. 3. nu. 3. C. de seruitut. probatur satis in simili ex gl. in. c. veniens, de transact. verb. inter, & ibi Panorm. & ex Paul. notabiliter in. l. in concedendo, nu. 4. versi. idè in hærede. ff. de aqua plu. arcend. Et à fortiori in hoc casu id dicendum est, cum hic possessor maioratus durante suo iure, superiorem in his bonis non habeat nec ius successoris interim tanti momenti est, maximè cum ei nullum præiudicium fiat. Possessori autem quatenus solùm distraxerit, quod respicit fructus sui temporis, non potest interdici usus bonorum, ut meritò reijcenda sit contraria opin. docti Hispani Anton. Gome. l. Tauri. 40. nu. 85. qui cum pro hac parte benè arguat, malè ab ea recedit.

Ex prædictis tandem infertur ad decisionem ac vulgarem allegationem. d. l. lex vectigali. ff. de pignor. cū qua allegari potest tex. in. c. nuper à nobis, de donat. inte. vir. & vxor. & quæ tradit Deci. in. l. si socius, nu. 6. ff. si cert. petat. Non tamen perpetuò tenet illa regula, ut finito iure dantis, finiatur ius accipientis: aliquando enim diuersum obseruatur, ut nouissimè tradit Coraf. l. 3. nu. 27. pag. 148. ff. de seruit.

Eandem regul. d. l. lex vectigali, notabiliter in suis terminis limitat Alex. consil. 173. nu. 5. lib. 2. aliter etiam limitat Afflict. in. c. 1. §. si quis de manso. n. 80. cū seq. de controuer. inuestit.

Utilior limitatio ad illam. l. est, ut procedat tantum quando res redit ad dominum ex necessaria consolidatio- ne, proprioque iure domini: quale est ex commisso felonia, vel fine generationum. Secus si ex actu voluntario donationis, vel successionis ex testamento vel ab intestato: tunc enim res non redit liberè ad dominum, sed potius dicendum est durare hypothecam, aliaque onera imposita ab emphyteuta vel feudatario: ut dixit Petr. à Bellapert. & Ioã. Reynal. quos refert. Curt. de feud. 4. parte, quæst. 14. ad fin. Guido Pap. decisione. 575. & Guiliel. Benedic. in. c. Raynutius, verb. & uxorem nu. 561. Boër. decisio. 181. Coraf. in. d. l. 3. nu. 26. in fine. ff. de seruitut. Molin. in consuetud. Paris. §. 13. in glos. 5. nu. 26. Tiraq. de retract. ligna. §. 34. glos. 1. nu. 9.

Nec omitto quòd ex regu. dict. b aptè

aptè fundatur opin. Ripæ & Tiraq. quam non benè improbat Molin. d. lib. §. 30. nu. 85. Aliqua etiam vtilia ad illam. l. tradit Alcia. in. l. debitorum, nu. 11. C. de pact & alia Ias. in. l. 2. nu. 67. vsque ad nu. 71. C. de iur. emphyt. latius Tiraq. de retract. ligna. §. 1. glo. 9. nu. 256. cum trib. sequent. Ex eadem. l. est contentio inter Bar. & Bal. ad grandem quæst. in materia. l. 2. C. de rescind. venditio. vbi aliquando, Deo duce, dicemus.

73 Circa eandem prohibitionem huius. l. interdicentis patri alienationem aduentitiorum filij, quæstionis est, an pater ipse alienans possit rem vendicare ab eo in quem alienauit? Videretur quæ non admittendus, ex regul. vulgari. l. post mortem. ff. de adoption. vbi glo. & Docto. notant, quòd nemo audiatur contra factum proprium: & ita tex. in. l. cum profitearis. C. de reuocand. donatio. Posset etiam obijci alia regula trita, quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio. l. vendicantem. ff. de euiction.

Quæ vulgaria non obstant: magis quæ dicendum est patrem alienantem contra prohibitionem huius. l. ex ea admittendum ad irritandam alienationem, & rem vendicandam nomine filij: secundum glo. expressam Bal. Salic. & alios in. l. cum à matre. C. de rei vend. argu. l. quæadmodum. C. de agric. & censit. quam notat glo. in dictis. ll. pro earum limitatione, vt non procedant quando alienatio fuit con-

tra legem: & ita Alberi. in. d. l. vendicantem, & ibi Salice. ita etiam Bald. in. l. 1. C. de libera. cau. & alios referens tradit Ias. in. l. iusiurandum. §. procurator, nu. 30. in fin. ff. de iure iuran. nec putet aliquis. d. l. vendicantem, loqui etiam de alienatione nulla (vt vulgus putat, quando venditur res aliena) nã de iure talis venditio censetur valida iuxta tex. in. l. rem alienam. 28. ff. de cõtrah. empt. tradit notanter Afflict. De cis. 369. vt hinc colligas magis resistere legem patri alienanti rem filij cuius administrator est, quàm si vendat rem alterius, contra Bal. in. l. 1. in. 3. oppo. C. ad exhib.

Meliùs etiam retorquetur argu. d. l. vendicantem, & alia quæ obijci possent: nam ibi repellitur venditor si veniat iure proprio contra alienationem quam fecit: prætendens fortè se ex noua causa dominium assequutum: hinc autem pater obligatus ex sua persona reuocat iure & nomine filij, vt eius administrator: quod generaliter licet, secundum Salice. in. d. l. vendicantem, Alberi. in. d. l. post mortem, col. 3. vers. secundo: & Alex. consi. 109. nu. 4. lib. 4. qui adducit argu. ex glo. in princip. Institu. quib. alien. lic. in verb. interdita: quæ habet, virum alienantem rem dotalem contra iuris prohibitionem, posse rem auocare etiam cõstante matrimonio: & idem vult glo. l. vnã. §. & cū lex. C. de rei vxor. actio, in verb. alienare: & est recepta opinio, secundum Angel. Aret. in. d. princip. col. 2. & ibi latè Riminal. & ita asserit Bal.

Bald. Nouel. de dote. 7. parte priuile. 1. limita. 12. Cæpeg. de dote. 4. part. q. 20. Anton. Gome. l. Tauri, 50. n. 63. & hoc probat Bar in. l. cum vir, n. 13. ff. de usufructu. & ibi Imol. cōtra glo. ibi: de qua tamen concordanda agit Nicel. concordan. 120. Sic in casu notabili, circa alienationem extra familiam contra prohibitionem testatoris, notat Pau. in. l. filiusfa. §. diui n. 3. in fine ff. de leg. 1. de quo infra.

Idem probatur magis ex c. si quis presbyterorum, secundum cōmunē intellectum, de reb. eccles. non alien. rectē adductum à glo. in d. princ. Institu. quib. aliena. licet: ibi enim prælatus alienans rem ecclesiæ contra iuris præcepta, potest eandem rem vendicare nomine ecclesiæ, quia tunc cōsetur altera persona, secundum Imol. & alios ibi: & nouissimè Bero. n. 46. vbi ita generaliter limitat regu. d. l. vendicantem: quod interminis decedit. q. nostram, & ita cessant, quæ ex alijs tradit Tiraq. de retr. ligna. §. 26. glo. 2. ex n. 7. facit tex. notab. in l. tutorem, ff. de ijs quib. vt indign. ibi, *discretariura, quamuis plura in eandem personam:* 74 & ibi, *non suæ personæ iure, sed pupilli:* notat Areti. in l. in plurium, ff. de acquir. hered. vbi aliqua tradit, de duplici qualitate in eadem persona: & notabiliter Deci. in. c. ex literis, col. penult. de probatio. ex, nu. 14. ad. l. si consul, & Bar. ff. de adoptio. facit tex. in. c. à collatione, de appella. in. 6. vbi in eadem persona datur diuersæ qualitates, Episcopi & Canonici: expendit Dec. in. l.

1. in. 2. lectu. nu. 90. C. qui admit.

Ad idem solet notari text. in l. binos. C. de aduoc. diuerso. iud. vbi Bal. in fine tradit, posse quem duplex salariū percipere, si duplex officium gerat: idem Bald. in. l. si duobus. ff. de conditio. & demonstr. Bald. in. l. fina. C. de appellatio. Roma. consil. 25. Felin. in. c. cum olim, col. 2. de re iudica. Benedic. in. c. Raynucius, in tracta. de fideicommiss. substit. nu. 10. Ioā. Plat. in l. maior. C. de dignit. nouissimus Hispan. de Auendano, cap. 4. fol. 48.

Sed illa. l. ad hoc malè citatur à multis ex ijs & alijs, non enim loquitur de vno habente duplicem qualitatem, duplexue officium: sed de pluribus habentibus idem officium cum æquali prærogatiua, vt constat ex litera, ibi, *paribus dignitatis & priuilegiorum insignibus:* idque contingit sæpè in curia Romana, nec minus frequenter in curijs principum, vt eiusdem qualitatis exercentur plura officia æqualia, vt alibi inquit text. in. l. sed & milites. 10. ff. de excus. tuto. ibi, *coequalitas enim honoris militiæ:*

Sed an filius admittatur ad irritandam alienationem aduentitiorum à patre factam? videreturque non admittendus, cum ante finitum usufructum patris, ius agendi non ipsi filio sed patri competat in aduentitijs, & filiusfamil. regulariter nō agit, iuxta. l. filiusfa. 8. ff. de action. & obligacum traditis in. l. fin. §. necessitate, infr. titu. 1. nec quis ante diem agendo auditur. l. 1. §. dies. ff. quan. dies usufruct.

fruct. lega. ced. Hoc aperte probari videtur in l. 1. in fi. inf. de annal. excep. & ita in terminis notant Bar. & plures quos refero in Authé. seq. n. 44. & 45.

○ Sed ijs non obstantibus contrarium probatur in d. auth. cum Bal. & paucis quos ibi refero: facit gl. in l. si quis. §. fi. ad fi. C. de secū. nup. ibi, *fraude alienādo*. facit Bal. hic, ad fi. dum intelligit potestatem patris quoad comoda filiorum: facit etiam quod generaliter traditur à multis, ad ministratore contra legem alienate, ad mitti dominum aduersus alienationem, ut per Bero. in c. si quis presbyterorum, n. 47. de reb. eccles. Iuuatur etiam hæc opinio ex his quæ diximus in 2. par. ut pater remoueri possit ab administratione, si aduenticia filij citra causam utilitatis alienet: tunc enim censetur pater fraude agere, ut not. Bal. in c. 1. §. hoc quoque, n. 4. de succes. feu. Interdum namque patres, vel instigationibus aliorum, vel iniquitate propria, etiam in filios iniquè & fraudulose versantur: ut in l. 4. ff. de inof. testa. Confirmatur etiam ex decis. l. Imperator. ff. ad Trebel. ibi enim auditur filius factus contra iniquam alienationem patris, in bonis in quibus spem non dominium habet: à fortiori ergo in aduentitijs, secundum Pau. & Alex. ibi: & ita alias in alienatione feudi statim admittitur filius ut in c. 1. §. Titius, si de feu. fuer. cōtro. int. dom. & agna. & consultius est ut filius quamprimum audiatur, ne lapsu temporis difficilior fiat reuocatio: maxime cum glo. & Docto. dicant, mortuo patre filium hæredem non admitti contra alienationem, ut infr.

75 In hanc partem conducit opinio. Bal. in l. 2. ad fin. num. 3. C. si quid in fraud. patro. vbi scripsit, ex æquitate succurrendum filijs, quando pater bona dissipat, ut ex his aliqua separentur pro alimentis & legitima: idque probat Paul. ibi id extollens, nu. 6. idem Pau. in d. l. Imperator, & ibi Alex. n. 13. ibi etiam Hispan. Segura, num. 118. & Claud. ibi: & Iacobi. à S. Georg. in l. his nulla, n. 3. ff. de iudic. & in l. patronus, nu. 5. ff. de probation. & in d. l. his nulla, citat ad idem Roman. & ita Palat. in repetit. c. §. 17. nu. 14. Fabian. in Authen. nouissima, num. 83. C. de inof. testam. & non citato Bald. tradit Cagno. in l. fin. in fine. C. de pact. Contra verò citatur idem Bald. in l. non potest. ff. de adoption. quem sibi contrarium putauit Alex. in d. l. Imperator: Iacobi. vbi sup. Ias. & nouiores infr. citandi. Et hanc partem contra Bal. in d. l. 2. magis probat Ias. in §. item si quis in fraudem, nu. 4. Institut. de action. & in l. si is qui temporali §. sed & si quis, nu. 4. ff. de iure iur. & in l. lex Cornelia, nu. 6. ff. de vulg. & pupil. dubitat idem Ias. in d. Authen. nouissima, nu. 8. Et ita Chass. in consuetud. Burg. Rubr. 7. §. 2. nu. 4. fol. 230. & hoc contra Bald. in d. l. 2. dubitans probare videtur Caccialup. in l. frater à fratre, nu. 122. vbi dicit variè in hoc iudicatum vidisse.

Ex numero autem scrib. receptior videtur opinio. Bal. in d. l. 2. & Ias. in contrarium citatus, magis dubitare quam asserere videtur: quicquid contra di-

cere videatur non indiligens Peres. ad Segur. vbi sup. Qua in re nunquam vel difficillimè in praxi obtinebit opi. Bald. quoad legitimam, vt benè sentit Salic. in. d. l. 2. ad fi. C. si quid in fraud. patro. meliusq; Caccialup. vbi sup. refragatur enim iura, eorumq; rationes, quibus firmiter constituitur, legitimam nullo modo deberi filio viuente patre: nec potens est authoritas Doctorum ad inducendam tam exorbitantem decisionem, quia tunc moderatum remedium à iure datur, vt patri dissipatori interdicitur bonorū administratio, eiq; detur curator, iuxta. l. 1. in fin. ff. de curato. furio. vbi exprimitur, vt filius ipse potiùs quàm alius curator detur. Sic igitur sufficiens remedium ordinarium excludit extraordinarium & exorbitans, maximè quòd pater potest mores emendare, ideoq; non statim tractandum est de legitima, quæ etiam certa esse non possit ante mortem patris. Atq; ita resoluo vt ex prodigalitate vel sinistris moribus patris, non statim ex bonis illius assignetur legitima filio. Nec ad hunc casum trahi potest longè diuersa species. d. l. Imperator: loquentis tantum de bonis relictis patri cum onere restituendi filio: & in hanc partem induci potest. l. penult. ff. de curato. furio. Ad casum verò alimentorum, cum à patre viuente magis debeantur, tutius procedet traditio Bal. in. d. l. 2.

76 Ex his infertur ad questionem patris alienantis ex causa onerosa: an & quomodo filius admittatur aduersus

alienationem: si enim pater alienauerit donando vel simili causa lucratiua notum est competere quærelam inofficiosa donationis, per totum. C. illo tit. & in. l. Titia. 89. §. Imperator. ff. de lega. 2. de qua re vltra ordina. extat curiosus tractat. Carol. Molin. In hoc autem articulo dixit glo. in. l. 1. ad fin. C. de inoffic. donatio. non posse filium reuocare nisi donata, non autem alienata titulo oneroso, in quo dicit meliorem esse conditionem patroni, qui reuocare poterit alienata etiam ex causa onerosa: in quo etiam scribent. in. §. item si quis in fraudem, Institu. de action. volunt melioris conditionis esse patronum, quàm verum creditorem, vt tradit Ias. ibi, nu. 33. cum alijs, asserens quòd patronus pro sua legitima reuocat alienata titulo oneroso, licet contrahens cum liberto fraudis particeps non fuerit: quod requiritur in alienatione debitoris, vt à creditore reuocetur: & ita in filio, ne villo modo admittatur contra alienationem ex causa onerosa, tradunt Bal. & Paul. in. l. 2. C. si qd in fraud. patro. & Paul. in rubri. C. eod. ad fin. Alex. consil. 55. nu. 1. lib. 1. idque receptum asserit Molinæ. in consuetu. Paris. §. 8. glos. 3. nu. 18. & D. Couarru. in. c. Raynutius. §. 10. nu. 9. qui omnes in hanc partem citant auctoritatem Bar. post Dyn. in. l. hæreditariū. ff. de bon. auctori. iud. possid.

Idem etiam scriben. maximè Bal. Paul. Alex. & Ias. vbi sup. citantes tex. in. d. l. fina. ff. si quid in fraud. patro. vbi. l. C. significat posse reuocari generaliter

raliter alienationem à patre factam) intelligunt tam ex causa onerosa quàm lucratiua: idq; asserunt specialiter procedere in casu illius tex. in filio impubere arrogato, ex constitutione diui Pij, quem dicunt in hoc melioris esse conditionis quàm filium ex iustis nuptijs procreatum, eò quòd tali arrogato magis ex contractu legitima deberi videtur, secundùm eos: & ita Molin. & Couarru. vbi sup. idemq; sentit Alberic. in. l. 2. in fi. ff. si quis à paren. fuer. manumif. & ita Alex. d. consil. Ias. in. d. l. si arrogator: Soci. consil. 108. nu. 8. lib. 1.

77 In his tamen, quæ tot viri doctissimi asserunt, multa sunt emendanda. r. contra glo. Molin. & alios qui communem opin. in eo quod dicunt, patronum melioris conditionis esse quàm filium, in reuocandis alienatis ex causa onerosa: cõtrarium enim verius est, receptiusque videtur, in quo sufficeret sola ratio naturalis, quæ non patitur patronum filio præferri. l. intestato. ff. de suis & legit. hæred. Deinde aduertendum est quòd si causa verè est onerosa, & sine fraude, patronus non potest cõtra eam admitti: vt colligitur ex discursu totius. l. 1. & titu. ff. si quis in fraud. patro. & ita probat tex. in. §. si quis in fraudem. d. l. 1. quem à Doctõrib. in contrarium adduci dolendum est: idem probat tex. in. l. patronus. 6. ff. de probatio. quod meliùs videtur aduertisse Gomet. in. d. §. item si quis in fraudem, nu. 15. Institu. de action. Vbi igitur alienatio

verè est ex causa onerosa absque fraude, vides patronum non admitti: & ita. l. 4. ff. si quis in fraud. patro. ibi, *dolo malo alienatum*: vides etiam. I. C. in. d. l. 1. §. si quis in fraudem, cum præceden. & sequen. tunc admittere patronum, quando causa onerosa erat extrinsecus, intus autè fraudem donationemque continebat, vt alibi inquit. I. C. in. l. si sponsus. 5. §. circa venditione. ff. de donat. inter vir. & vxo.

Quo præhabito circa patronum, ià necessariò sequitur quod diximus eum non esse melioris conditionis, quàm filium: si enim fingas patrem alienare simili fucò, vt extrinsecus causa videatur onerosa, intus autem cõtineatur donatio in fraudem filij, non poterit quidem filius à iure reuocandi excludi, per. d. iura, iuncta regula iuris, quæ habet: effectum veritatemq; attendi, non colorem verborum. l. insulam. ff. de præscript. verb. cum similibus, & per totum. C. plus valere quod agi. Nec Doctõr. hoc negarent, quia in fortioribus terminis filium admittunt, vbicunq; aperte non probatur causa onerosa, quamuis pater eam fateatur etiam cum iuramento, vt probat Bart. in. l. cum quis decedens. §. codicillis, n. 4. ff. de lega. 3. Ias. in. d. Authen. vndè si parens. Idem in. l. 1. col. 1. ff. de eo per què fact. erit: idè in. d. l. si arrogator, nu. 25. & plures per Tiraq. de retrac. ligna. §. 1. glos. 18. nu. 80. fateturq; D. Couarru. in. d. c. Raynucius. §. 10. col. penult.

Igitur si Doctõ. hæc maturiùs ad-

S uertif-

uertissent, nec sibi ipsis contrarij forent, nec scriptum reliquissent patronum reuocare alienata ex causa onerosa, nec in ea re filium deterioris conditionis fecissent: quod melius contra eos sentit Bar. in. l. 2. ff. si quis à paren. fuer. manumis. quem plures ex sup. citatis ineptè repræhendunt, sequentes Bald. in. d. l. 2.

Vndè cessat labor glo. & Doctor. circa rationem commenticiæ differentia inter patronum & filium, cum verè talis differentia iuri contraria sit.

Hinc. 2. ià infertur, in hac re circa alienationem ex causa onerosa, nō esse patronum melioris cōditionis quàm verum creditorem: contra opinionem quam Ias. vt communem tradit, in. d. §. itē si quis in fraudē, nu. 33. Quo ad reuocandum verò alienata ex causa lucratiua, filius & patronus facilius admittuntur quàm verus creditor, vt eleganter notat Mol. d. §. 8. glo. 3. nu. 20. versi. quamuis, fol. 127. col. 2.

Infertur. 3. in specie, ad casum quē notat Bart. in. d. l. 2. ff. si quis à paren. fuer. manumis. quando scilicet pater in fraudem filiorum vendit, emptorq; soluit, sed de fraude participat: tunc enim contra Docto. communiter dicendum est, non minus admittendum filium quàm patronum.

Infertur. 4. in eadem specie emptoris participatis de fraude, nō minus admittendum filium ex iustis nuptijs pro creatū, quā impuberē arrogatū ex cōstitutioe diui Pij: vt rectè scribit Bar. in. d. l. nō vsq; ad cō. ff. si quis à paren.

fuer. manumis. contra Bal. & Paul. in. d. l. 2. C. si quid in fraud. patro. contra Alex. & eos quos refert, consil. 55. n. 1. & sequen. lib. 1. contra Ias. in. d. l. si arrogator, n. 23. & deniq; contra opinio. multorum, quam cōmunem appellat Rube. in. l. Titia. §. Imperator, nu. 33. ff. de legat. 2. qui malè præferebant talem arrogatum vero iustoq; filio.

Infertur. 5. necessariò cōtra eos omnes, circa intellectum. l. si. ff. si. quid in fraud. patro. maximè contra Bal. in. d. l. 2. contra Alex. & cōtra Soci. d. cons. contra Ias. in. d. l. si arrogator. Nam ea lex simpliciter videtur æquare arrogatum patrono, nec permittit reuocationem alienatiōis, nisi in fraudem factæ, vt patet ex litera: ergo non cōcedit reuocationem vbi causa verè fuerit onerosa, & sine fraude: nec text. ibi in effectu reuocandi alienata aliquid speciale tribuit arrogato, contra sup. citatos pro Bar. in. d. l. non vsq; ad cō. Qua in re nō est tam deserta opin. Bart. vt Ias. Rube. & plures putant: idē enim vult Cin. in. l. 1. q. 7. C. de inoffic. donatio. & ibi Alber. ad fin. & ibidem Pau. col. si. ad finē: Fulg. in. l. 2. C. si qd in fraud. patro. col. si. & ibi Cin. & securè Hispana. Xuar. in. l. quoniā in prioribus. 16. ampliatio. fol. mihi. 45. col. 4. qui cum Bar. tradūt, nō minus in hoc tribui vero filio quā arrogato: & opinionē Bar. dicit receptiorē Orosius in. l. si arrogator. n. 81. ff. de adopt. in quo iam vides Alberi. & Pau. sibi contrarios, si repetas authoritates sup. adductas.

Infertur. 6. in eadem specie emptoris

ris soluentis patri, sed fraudem participantis non esse casum decisum à I. C. in d. l. 1. ff. si quid in fraud. patro. in alijsq; locis sup. adductis.

○ Illa enim iura loquuntur quando pretium non soluitur, vel minus iusto soluitur, vt in toto vel parte causam lucratiuam habeat emptor: quod tradit Fulgo. in l. 1. ad fin. C. de inoffi. donat. sed ea iura extendit Bar. in d. l. non vsq; adeò, ad hanc speciem, vt tunc ob fraudem emptoris detur filijs ius reuocandi: in quibus terminis rarò inuenies qui secùdùm ius ciuile Bart. sequatur, ij enim quos proximè dixi contra plures probare opinio. Bar. loquuntur tantum circa l. fina. ff. si quid in fraud. patro. scilicet ne arrogato plus concedatur quàm vero filio. In hoc autem articulo cõmunis opinio est cõtra Bar. vt asserit Rube. in d. §. Imperator, nu. 33. & Molin. in d. loco, post Ias. in d. l. si arrogator, nu. 23. & sic hi duo articuli longè diuersi sunt, licèt eos non separet D. Couarru. in d. §. 10. c. Raynucius, n. 9. vbi ipse Bar. sequitur, & Molin. vbi sup. nõ benè tamè citant Alex. ad Bal. in d. l. 2. eosdè terminos tam diuersos confundunt etiam Rub. & Molin. in allegatis locis.

Pro Bar. non adducitur vrgens fundamentum, quia dicta iura (vt dixi) loquuntur in diuersis terminis, vbi causa verè est lucratiua: hinc autem verè fuit onerosa, cum præsupponamus emptorè soluisse iustum pretium: vnde cõtra Bar. videretur quòd illa iura ad hanc speciem trahi nõ possint, maximè attenda iuris

regula, (cuius illi patres in proposito meminisse debuerant) quæ habet, neminem censeri prædonem qui pretium numerauit. l. nemo prædo. 169. ff. de re gu. iur. Nec facilè dabitur casus in quo emptor soluens iustum pretium, dicatur fraudis particeps: quod Docto. illi non fat aduertunt. Nec pro Bar. est Panor. in d. c. Raynucius, nu. 23. licèt eum ad id referat Molin. q̄a Panor. nõ citat Bar. in d. l. non vsq; adeò: nec loquitur in eius terminis, sed tantum circa gl. ibi, verb. deducendas, dum gl. agit de venditione simulata & fraudulosa: magisq; ex verbis Panor. videt̄ loqui iuxta terminos. d. l. 1. §. si quis in fraudem. ff. si quid in fraud. patro.

Si tamen cõtingerit talis casus, vt emptor soluens fuerit particeps fraudis, iustam putarem opinionem Bar. vt filijs tunc detur ius reuocandi pro quãtitate legitimæ, ne fraus emētis sit impunita: & ita applicetur doctrina Panor. in d. c. Raynucius, n. 23. notabiliter distinguētis inter fraudem & simulationem: facit ratio Bal. in d. l. 2. nu. 3. col. 1. versi. itē cum emptor. C. si quid in frau. patro. Exēplum autē eius fraudis erit, si emptor sciens venditorem liberos habere, sciebat etiã illum statim dissipaturum fore precium in fraudē filiorum: non enim emptor tunc fraude caret respectu filiorum venditoris, nec parum peccare videtur contra humanitatem & proximitatem, quæ inter mortales mutua esse debet: quod iuuatur ex I. C. in l. si verò non remunerandi. §. si adolescens. ff. manda. ex

L. PRIMÆ. C. DE BON. MAT.

l. q. si cum scires. ff. de dolo: nimis que iuuaretur ex comuni intellectu. l. si qs cum sciret. ff. de vsucap. pro empto. de qua alibi Rip. & Zas. vt fortasse dicā in. l. si. inf. eod. Nec obstabit. d. l. si quis cum sciret, secundum aliū intellectu, quo emptor bonæ fidei censetur: non enim consideratio liberorum venditoris ibi habetur, nec de ijs metio vlla fit, in quorum fraudem tunc venditio cedit, secundum terminos nostræ quæstionis.

Infertur. 7. contra Bal. Pau. in. d. l. 2. C. si quid in fraud. patro. cōtra Pau. in Rub. eod. titu. contra Hostien. & alios quos referunt, non esse in hoc differentiam inter ius Ciuile & Canonicum: ipsi enim putant ius Canonicum magis succurrere liberis, vt reuocent etiā alienata ex causa onerosa. Si enim fingas veditiōē fuisse sine fraude ex parte emptoris soluentis iustum precium non debuit nec potuit sacrosanctū ius pōtificium, iusto emptori nocere: nec aliquid obstat. d. c. Raynucius, licet à multis preposterè obijciatur: si autem emptor fraudis particeps fuit, iam vides ius ciuile succurrere in. d. l. 1. §. si qs in fraudem. ff. si quid in frau. patro. d. l. si. ff. eod. Bar. in. d. l. non vsq; adeò: & ratio tit. ff. de dolo, cum notatis à Bal. in Rub. C. de reuocan. ijs quæ in frau. cred. Et sic magis cauedum est à Iacobin. de. S. Georg. in. l. patronus, nu. 7. ff. de probation. vbi eam differentiam inter vtrunq; ius deterius scribit.

Infertur. 8. in prædicta specie emptoris participantis de fraude, non fuisse

Bart. sibi contrarium, licet contra putet Ias. in. d. l. si arrogator, n. 23. Molin. vbi sup. & plures ex sup. citatis: nam Bar. in. d. l. non vsq; adeò, hoc casu liberis fauet: nec contrarium dicit in. l. hæreditariū. ff. de bon. authorit. iud. possid. ibi enim non loquitur nisi de fraude vel iniqua voluntate patris, non de vlla fraude emptoris: imò ex Bart. ibi vbiq; approbato nimis confirmantur quæ hîc tradimus. Alia autem ad. d. l. non vsq; adeò: & multa in proposito tractamus in cōmentar. de inoffic. testam.

78 Et proximè dictis circa ius filiorū viuente patre in bonis nullo vinculo affectis, infertur ad quæstionem in bonis maioratus, quam tractat Hispan. Xuar. alleg. 4. an filius agere possit vt declaretur, quòd mortuo patre ad se spectat successio maioratus: in qua q. Hispan. ipse contendit filium admitendum, in idq; inducit principaliter duo fundamenta. Contrarium autem probat Anto. Gome. (quem olim præceptorem habuimus). l. 40. Tauri, n. 79. non respondens fundamentis alterius Hispani: aliqua tamen argu. non contemnenda pro hoc adducit: per alia etiam longè meliora idem iudicatum vidi ab insigni viro maximoque I. C. Antonio Sorio, ab aliisq; doctis senatoribus. Idemque Hispa. d. alleg. fatetur contra suam opin. iudicatum fuisse: vt sic plurium grauiumq; iudicum consensus præualere debeat singulari opinioni.

Pro hac parte facit iuris axioma:
tractum

tractum temporis ad iudicem nō spē-
 ctare. l. non quemadmodum. ff. de iu-
 dic. quod vltra Docto. ibi ornat Ang.
 Aret. in. §. præiudiciales, col. penult. &
 fin. Instit. de actio. Maria. in. c. signifi-
 cantibus, ex. n. 7. de libel. oblat. Nicel.
 in concor. glo. 95. vrgēt etiā ratio text.
 in. l. 1. §. si impuberi. ff. de collat. bono.
 ne tā præmatura petitio admittatur:
 facit text. in. l. si ita scriptum. §. 1. ff. de
 lega. 2. ibi, *nec pertinet ad nos antequam dies ve-
 niat.* Ad idem vrgēt verba text. in. l. si
 filius qui patri. 42. §. cum filius. ff. de
 bon. libert. ibi, *qui sequentis gradus sunt, non
 admittuntur interim: & ibi, differt controuersia
 debet:* stringit etiam vera cōsideratio
 quæ ostendit incertissimum esse ius fi-
 lij viuentē patre, ob incertitudinem vi-
 tæ & mortis: vt eleganter colligitur
 ex. l. C. in. l. senatus. §. mortis. ff. de do-
 na. cau. mort. ibi, *siquidem terra marique, tā
 in pace quā in bello, tam domi quā militia, multis
 generibus periculum metui potest.* & illud Se-
 necæ in traged. *Nemo tam duos habuit fauen-
 tes: Crastinum vt possit sibi polliceri.* Nec ius ad-
 mittit in tempestiuas has petitiones an-
 te tēpus, nisi ex iusta causa, prout ex
 dissipatione vel alienatione: text. in. l.
 Imperator. ff. ad Trebel. l. peto. §. fra-
 tre. ff. de lega. 2. in quibus terminis li-
 mitatur hæc conclusio, saluaturque o-
 pinio Xuar. d. allega.

Nec obstant quæ adducebat. d. Hi-
 spa. Et. l. tex. in. l. in lege Aquila si de-
 letū. 41. ff. ad leg. Aquil. vbi contra
 delentem chirographum conditiona-
 le, agitur ad estimationem damni, vt
 sequuta conditione exactio condem-

nationis fiat. Nec verum est quod ibi
 sentit Bar. & exprimit Florian. n. 4. di-
 centes post glo. in casu eiusdem. l. ius
 esse de præsentī, licet exactio sit de fu-
 turo: si enim respicias principale debi-
 tum chirographo contentū, nullo mo-
 do præsens dici potuit, cum conditio-
 nale esset, iuxta. l. cedere diem. ff. de
 verb. signi. cum vulgar. est igitur ex-
 pendendum in ea. l. delētem chirogra-
 phum conueniri ex culpa propria, hīc
 autem nulla datur in patre, causam-
 que tunc quodammodo necessariam
 ibi vrgere, vt testibus probetur quod
 in chirographo continebatur, ne ex
 valetudine vel senectute testium faci-
 le probatio pereat: qua ex causa testes
 ibi ante tempus assumuntur, in quo est
 tex. notab. & melior de iure secundū
 Bald. in. c. quoniam frequenter, nu. 5.
 vt lite non contes. Felin. in. c. significa-
 uit, n. 6. de testib. vbi Bal. n. 3. vers. mo-
 dō, non meminit illius. l. per quam ta-
 men consuluit idem Bal. conf. 181. col.
 fin. lib. 4. De materia autem testium
 ad perpetuam rei memoriam ad quā
 l. illa notatur, vltra Floria. & alios in.
 d. l. & Canonistas in. d. locis, maximè
 in. d. c. quoniam frequēter, vi. Iacobi.
 in. l. cum 11. §. transactionis. ff. de trāsa-
 ctio. & in. l. querēt. ff. de testib. Afflict.
 in constitut. Neapo. lib. 2. Rubr. 34.
 Corn. consil. 172. lib. 2. Anton. Capit.
 decisio. 123. Capel. Tholos. q. 475. Pa-
 pien. in praxi, pagina mihi. 125. Rebuf.
 3 tom. pag. 293.

Nec obstat aliud fundamentum
 Hispan. in. d. allega. ex doctri. Bar. in.

l. si finita. §. eleganter, col. fin. nu. 6. ff. de dam. infec. vbi inquit admittendā actionē iuris de futuro, loquitur enim Bar. quando actio certa est, nec effectu carere potest: & ita explicat Alex. con. fil. 95. n. 3. versi. præterea, lib. 1. ita intelligens quæ notantur in. l. 1. & sequen. C. de senten. quæ sine cert. quant. At ius filij pendens à morte patris, alijsq; casibus, nullam certitudinem præstat ad agendum de præsentī: talisque spes censetur vana, vt notat Bar. in. l. fin. in fine. i. lectu. C. de pact. nec producit effectum considerabilem regulariter, vt explicat Bart. in. l. is potest. nu. 7. & 9. ff. de acqu. hæred.

Eodem modo cessat argu. ex. c. cū super, de concess. præben. quod obijci posset pro Hispano in. d. allega. 4. quasi in illo. c. admittatur iudicium pro iure incerto de futuro: nā vltra id quod text. ibi variè intelligitur ab Innocen. & alijs (adeò quod aliqui dicunt, ibi illum cui diriguntur verba. S. Pōtificis non egisse, sed conuentum fuisse) constat illum potuisse allegare ius de præsentī ex receptione precedente in canonicum, vt bene sentit Imol. ibi col. 3. versi. tu potes, & Pano. n. 6. qui actus induxit veram obligationem in personis recipientium, vt sic potuerint rectè conueniri: & sententia lata contra eosdem viuentes effectum habere poterit, at in casu nostro pater nulla obligatione tenetur filio, nec ex sententia executio vnquam fieri poterit contra patrem, ideoque non est admittendū inane iudicium, arg. l. hæc stipulatio. §.

diuus. ff. vt legato. seu fideicommiss. nom. caue.

79 Inter limitationes huius. l. vt præcipuam & vtiliorem tradunt scriben. hic & vbiq; eam, quam hic sensit glo. in vlti. scholio, ex. l. cū à matre. C. de rei vendi. vt scilicet quamuis hæc. l. indistinctè permittat filijs rescindere alienationem aduentitiorum à patre factam, non procedat, cū mortuo patre filius eius hæres efficitur: tūc enī factum patris impugnare non potest, sed ei parère tenetur, ex. d. l. cū à matre: vbi ita in terminis notat glo. Bart. Bal. Salice. Pau. & reliqui scribē. glos. & Bart. in. l. fin. §. in computatione, n. 6. C. de iure delib. & ibidē Bal. Paul. Alex. & Ias. n. 9. cum sequen. Quæ recepta conclusio confirmatur ex regu. d. ex qua persona. ff. de reg. iur. confirmatur etiam ex verbis text. in. l. 2. §. ex his. ff. de verb. oblig. ibi, *ex persona heredū non mutatur*: Ad idem vrget text. in. l. si patrituo. C. de donat. in illis verbis conditionalibus, *si hæres non existit*: & l. si ab eo. C. de libera. cau. ibi, *maximè ab herede eius*: & ibi, *respectu tamen ad ita hereditatis*: & in filio hoc probat text. in. l. filium. 31. ff. cod. titu. de libera. cau. vbi apertè deciditur, filium hæredem patris nō posse in seruitutem vocare seruum suum, quem pater manumiserat, nec in ea re aliquid est speciale in libertate, vt probat text. in. l. si seruo alieno. ff. qui & à quib. de quo infra in limitationibus ad hanc reg. Imò libertatis causam in proposito deterioris conditionis censebant antiquiores, vt refert Bar. in. l. cū

vir, nu. 7. & sequen. ff. de usufructu. tradit
Pau. in. l. rem alienam, col. 3. post prin-
cip. ff. de pigno. act. versi. ex prædictis
Bald. in. d. l. cum à matre, nu. 9. ibi, *quia
loquitur in libertate.*

Antequàm verò ad alia inferamus
in nostro articulo dicebat Paul. Castr.
in. d. l. cum à matre, nu. 5. hanc conclu-
sionem & limitationem tunc proce-
dere quando pater rem filij simplici-
ter alienavit, secus si expressit rem fi-
lij esse, eamque ut administrator alie-
navit: tunc enim putat filium etiam
patris heredem admittendum contra
talem alienationem, quasi factam hac
lege resistente, idque colore nō caret:
sed mirandum est insignem Castr.
non advertisse glo. ibi contrarium nō
obscure velle, priusque adduxisse fun-
damenta quibus Paul. ipse in hoc mo-
uetur, tandemque ijs reiectis, scribere,
non posse filium heredem patris, re-
scindere alienationem rei ipsius filij,
licet pater viuis eandem, nomine fi-
lij, rescindere posset: apertius etiam
hoc dicit Bald. ibi, n. 3. versi. secundo:
& contra Paul. ex. d. glos. recepta, ita
advertit doctus Hispa. Xuar. in. l. quo-
niam in prioribus. 7. amplia. folio mi-
hi. 20. col. 4. cum sequen. & eleganter
Ruin. conf. 42. nu. 3. lib. 5. Quod effica-
citer confirmatur ex eadem glos. in. d.
l. cum à matre, in princip. ibi, *etiam eo ca-
su, quando non præstatur euietio: vbi gl. ab om-
nibus recepta (ut per Socin. iunior. in. l.
4. §. Cato, nu. 221. ff. de verb. oblig.) in-
telligit eam. l. & hanc conclusionem,
etiam si ex venditione nō teneatur pa-*

ter de euietione, ut quia vendat em-
ptori scienti rem esse filij vel alterius,
& consequenter nihil emptori noc-
bit adiectio illa, quod pater vendit re
filij: inde enim nihil aliud resultat quàm
certioratio emptoris, quæ tamen ei nō
nocet, secundum glo. illam receptam.
Sic eleganter declarata. l. si fundum. C.
de euietio. ut scilicet euietio emptori
scienti non debeatur, extraneo tunc
euietente, non tamē venditor vel eius
hæres contra factum suum audiatur,
ut benè sentit Bald. in. d. l. cum à ma-
tre, nu. 7. versi. solutio: cessatque præ-
cipuum fundamentum Paul. attento
quod in filium heredem non transit
nec cadit qualitas legitimi administra-
toris quæ erat in patre. Vnde non est
inconueniens potuisse patrem admit-
ti nomine filij, non verò filium ipsum
heredem: quia pater duplici persona
fungebatur, ut superius probauimus,
nu. 72. & sequen. filius autem hæres
solum patrem repræsentat: atque idē
nec ut hæres contrauenire potest, re-
fragantibus iuris regulis, nec etiam
nomine proprio, eò quod res sua fuif-
set: ut habet dict. l. filium. ff. de libera-
cau. & d. l. cum à matre: probatque.
l. 3. C. de reb. alien.

Cum igitur ex iuris regulis, ex glo.
& scribent. in terminis videas, filium
heredem patris non posse rescindere
alienationem aduentitiorum à patre
factam, consultius est, ut viuo patre
filius agat: quia tunc locum non ha-
bent. d. iura filium excludentia ex no-
mine hæredis, quod cessat patre vi-
uente:

uente: idque non obscure colligi potest ex Bald. in l. fin. §. in computatione, nu. 7. C. de iur. deliber. vbi inquit patrem tunc cogendum consentire filio agere volenti, licet iurauerit non contrauenire, & ibi Corn. nu. 5. & Ias. consi. 56. col. 3. lib. 3. vers. confirmatur, & versicu. secundo: iamque superius nu. 74. probauimus, filium viuo patre alienante, admittendum ob fraudem alienationis: quod contra aliquos repetimus in authen. sequen. & ita pulchre deducitur, aliquando plus posse filium viuento patre, quam eo mortuo, ad limitationem multorum iurium, maxime l. 1. §. si impuberi. ff. de collat. bonor.

Eadem conclusio excludens filium hæredem intelligitur tantum pro portione hæreditaria, vt si solus hæres fuerit in totum excludatur, si cum altero, pro dimidia: si cum duobus, pro tertia: & ita de singulis, vt colligitur ex eadem l. cum à matre, ibi, *pro qua portione* & ibi, glo. mag. ad fin. & glos. expositiua, verb. portione, & communiter scribent. ibi, & in d. §. in computatione, vbi Bald. nu. 14. & Corn. nu. 6. vers. quartus casus: Hispan. d. l. quoniam in prioribus, fol. 20. col. 3. facit. l. 1. C. si cert. petita. ibi, *pro portionibus hæreditarijs*: & l. 2. & l. 6. C. de hæred. act. ibi, *infra eam portionem in qua successit, petitio non confundatur*: similis tex. in l. si vxor. C. de bon. author. iud. possid. l. licet. C. ad leg. Falcid. generaliter enim receptum est, hæredem non repræsentare defunctum, nisi pro quota in qua hæres est: quo ad alias autem

partes extraneus tenetur, secundum glo. receptam. l. 2. ad fin. ff. de prætor. stipula. & ibi Bar. & omnes idem Bar. in l. auus. ff. de pact. & in l. continuus. §. fin. ff. de verb. oblig. & quamplures alij quos citat Tiraq. de retra. ligna. §. 32. glo. 1. nu. 50. Et in proposito hoc vt receptissimum tradit Io. Nicol. in l. generaliter, num. 120. C. de secund. nupt.

Ex qua declaratione infert Ias. in l. si ita quis. §. ea lege, nu. 6. ff. de verb. oblig. intellectum ad tex. ibi, quem ultra alios notat pro illa glo. dum tex. habet, Sciam hæredem agere aduersus cohæredem in id quod interest: de quo fortasse dicemus infra.

Ex eadem declaratione infert Soci. in l. 4. §. fin. ad fin. ff. de verb. oblig. non recte aliquando iudicatum fuisse contra filium, pro dimidia hæredem patris, qui rem ipsius filij alienauerat, de fensionemque promiserat, & iudex filium prorsus exclusit: contendit enim & bene, Soci. filium excludi non debuisse, nisi pro dimidia, & sic iuxta portionem hæreditariam: quod probat idem Soci. in l. frater à fratre nu. 19. ff. de cond. indeb. vbi egregie expendit literam. d. l. cum à matre.

Eadem conclusio pro hæreditaria portione intelligitur, vt quamuis portio plus utilitatis valorisque contineat quam pars rei de qua agitur, non tamen teneatur filius vel alius hæres ultra portionem hæreditariam: vt si fundus filij hæredis valeat quingenta, & portio hæreditatis valeat mille, sintque

que alij cohæredes, non tenebitur nec repellatur filius vel alius hæres, nisi pro portione hære ditaria: puta ex portione dimidia vel tertia hæreditatis, tenebitur vel repellatur pro dimidia vel tertia rei de qua agitur. Et è conuerso, si res valet plus quam portio hæreditatis, tenebitur vel repellatur filius vel alius hæres pro parte correspondente quotæ hæreditariæ, puta pro dimidia vel tertia rei, licet in ea maius sit pretium quam in portione hæreditatis: quod colligi potest ex glo. ad fin. in. d. l. cum à matre, & ibi Bald. Salic. Paul. & scriben. communiter, & in. d. l. fin. §. in computatione: tradit Arelatan, in d. l. generaliter, nu. 123. C. de secund. nupt. licet omnes confuse tractent. In hunc sensum intelligunt scribentes in. d. l. cum à matre, & d. §. in computatione, illa verba quæ docendi causa fingunt, vt non inspiciatur quantitas, sed quotitas, non facto inuentario. Et ita Hispan. in. d. l. quoniam in prioribus, fol. 20. col. 3. Arelatan. vbi sup. quod sequor, quia congruit verbis legum loquentium de portione vel pro portione hæreditaria, non habito respectu quantitatis, sed quotæ: vt aliàs tradit Bart. in. l. qui vsum fructu. ff. de verb. oblig. De parte autem quotæ & numerali tractat D. Augustinus de Ciuitate Dei, libr. xi. cap. 30. & alijs relatis Cardina. Paris. consil. 61. lib. 1.

Prædicta autem ex glo. d. l. cum à matre, procedunt quando filius vel alius hæres hodie succedit, non facto inuentario: eo enim facto, inspiciatur

quantitas non quotitas: quæ verba nõ satis clara, confuse scribuntur ab omnibus in. d. l. cum à matre. vbi Bal. col. fin. n. 10. & ab omnibus in. d. §. in computatione, vbi idem Bal. n. 12. vers. quæ vbi: & Alberi. col. 1. in fi. Alex. n. 8. ad fi. vers. remanet. Corn. n. 7. vers. operatur: Iacobi. n. 12. Boër. decisio. 23. n. 27 Arelatan. d. l. generaliter, nu. 124. Verè enim beneficium & effectus inuentarij à Iustin. introducti, quantitatem & emolumentum hæreditatis respicit: exemplum autem huius traditionis erit, ex mente Fulgo. in. d. l. cum à matre, ad fin. Si fingas patrem vendidisse rem filij quæ valebat centum, posteaq; decessisse superstiti filio cum alio cohærede, & bona patris valere. 50. ex quibus filius consequitur. 25. pro portione hæreditaria, tunc facto inuentario nõ repellatur pro dimidia rei venditæ, & sic non pro. 50. sed pro quantitate suæ portionis, & sic pro. 25. cum aliàs non facto inuentario filius propter dimidiam hæreditatis in qua habet. 25. repellendus esset a dimidia rei venditæ, quæ dimidia valet. 50. quia sine inuentario habetur ratio portionis quotæ, non quantitatis: & ex quota hæreditatis fit æqualis deductio ex quota rei, licet quantitas sit inæqualis, iuxta glos. & receptam sententiam proximè explicatâ, ad quem modum in his fieri debet computatio.

80 In hac re semper habenda est ratio legitimæ filij quæ sibi iure debet, & aliquæ separanda est ab hæreditate:

vnde

vndè dicebat glo. in. d. §. in computa-
tione, q̄ si filius cuius rem pater ven-
didit, non habet postea nisi legitimā
in nihilo repellatur à vendicatione rei
suæ, cum verè non censeatur portio-
nem hæreditariam consequi: quod re-
probant omnes huc vsq̄; scriben. in. d.
§. in computatione: vbi post Bal. Salic.
Paul. hoc tradunt Alex. Ias. Corn. Ia-
cobi. & Hispan. d. l. quoniam in prio-
ribus: Arelat. d. l. generaliter, nu. 128.
qui omnes insistent, filium tunc repel-
li vt hæredem: & contra gl. quasi per-
emptorio fundamēto nituntur, quòd
emptor tunc creditor est: regula autē
iuris habet, æs alienum legitimam ex-
cludere, creditoresq̄; filijs præferri, iux-
ta. l. Papinianus. §. quarta autem. ff. de
inoffic. testa.

Ego autē contra scriben. puto glo.
rectè sensisse, & in hoc articulo vitan-
dam esse vt erroneam & perniciosam
receptam opin. quæ filijs magnum in-
cōmodum, iudicijs autē magnam con-
fusionem afferret: ideoq̄; dicēdum est
cum Bar. in. l. 2. n. 7. C. si quid in frau-
patr. & alibi vt infra, q̄ si filius ex hæ-
reditate nihil habeat præter legitimā,
poterit totam rem suam à patre alie-
natam vendicare: tunc enim legitimā
à lege non à patre habet, iuxta. l. si ar-
rogator. ff. de adoptio. cum alijs: & in
proposito in legitima filij ex necessita-
te legis notat Pau. Castr. conf. 448. ad
fin. lib. 2. Thom. Gram. decis. 93. n. 12.
Afflict. in. c. si Titius. nu. 16. ad fi. si de
feu. fuer. contr. inter dom. & agn. esset
q̄; longè iniquum compellere filium

vt dimittat rem suam, contra regu. l.
id quod nostrum. ff. de reg. iur. nec tūc
militat obligatio ex nomine hæredis,
nec ratio portionis hæreditariæ, nec. l.
ex qua persona. ff. de reg. iur. Alibi au-
tem in commentarijs de inofficioso te-
stamento, latè tractamus, an legitima
filij sit quota bonorum vel hæredita-
tis, & de effectibus huius inspectionis.

Nec obstat argumentatio quæ scri-
ben. decepit, vt gl. iniquè improbarēt:
fateor enim emptorem tunc credito-
rem censendum, fateorq̄; prius dedu-
cendum æs alienum quàm legitimā:
sed hæc consideratio id tantum euin-
cit, vt filio rem suam vendicante, em-
ptori detur actio ad precium & inte-
resse euictionis, solutioq̄; emptori faci-
enda ex hæreditate, eandem minuat,
& cōsequenter legitimam filij postea
deducendam: atq̄; ita regulæ iuris ser-
uantur, vt æs alienum deducatur ante
legitimam, filiusq̄; re sua nō priuetur,
cum à patre ex hæreditate nihil habeat
& sic absq̄; perplexitate in iudicio ius
suum vniciq̄; reddetur, cum ex com-
muni traditione, ingens oriatur confu-
sio: adeò q̄ insignes viri Cast. & Fulg.
in. d. l. cū à matre, ad fi. fateri videatur,
se nō percipere, qualiter exemplum in
hoc fingi possit in filijs.

Ex quo iā sequitur filiū nihil præter
legitimā habentē, indistinctè admittē
dū ad vendicandā ré suā, secundū Bar.
vbi sup. & in. l. filius fa. §. cū pater, in fi.
ff. de leg. 1. & ibi Ang. & Cum. nō tan-
tūm quādo maiorū suorū res fuerint,
aliudue interesse prætendat: vt punge-
bat

bat solus Alber. in. d. §. in computatio-
ne, col. 2. versi. si autem, & prope fin. d.
col. ibi, *nisi sua intersit*: præposterè citàs
specialem decisionem minorum, de
qua in. l. si in emptione. 35. ff. de mino-
rib. hinc etiam confirmo quod in si-
mili scribit Afflict. in. c. 1. n. 6. an agna.
vel fil. qui opinionè suam parùm fun-
dabat, nec obstantibus respondebat.

Hinc verius puto contra omnes in
dictis locis, glo. in. d. §. in computatio-
ne, non esse contrariam ijs quæ dixerat
d. l. cum à matre: atque fortasse ob id
insignis Bar. in. d. §. in computatione,
non tam acerbè gl. repræhendit, simi-
liter Paul. Castr. in. d. l. cum à matre,
ad fin. sentire videtur glo. non sibi cõ-
trariam in hoc fuisse, & tandem Bart.
vbi supra securè probat id quod glos.
voluit.

Aliud etiam memoratu dignum
censeo in his, contra id quod commu-
niter ex scriptis nostrorum colligi pos-
set, quòd si filius factò inuentario cum
alijs hæredibus, succedat ultra legiti-
mam, non semper teneatur vel repel-
latur à vendicanda re sua pro quantita-
te vel emolumento, vt Doct. indistin-
ctè scribunt in casu inuentarij: Sed po-
tius dicendum, vt attendatur portio
quotitatiua vel quantitatiua (iuxta ter-
minos scriben.) pro vt filio vtilius fue-
rit: nam ante ius nouum quo inuenta-
rium fuit introductum, attendebatur
quota hæreditatis non quantitatis, &
ex portione dimidia vel tertia hæredi-
tatis, repellabatur filius aliusq; hæres à
simili quota rei suæ, licèt valor vtrius-

q; quotæ inæqualis esset, secundū glo.
& scrib. in. d. l. cum à matre, vt sup. di-
ximus. Quæ cõputatio etiã hodie, fa-
cto inuentario, poterit esse vtilior filio,
quàm si fiat respectu quãtitatis: & pro-
pter rei obscuritatem exemplum sit,
si fingas hæreditatem longè maioris
precij esse, quàm rem filij à patre ven-
ditã, vt dimidia hæreditatis pluris va-
leat quàm dimidia rei venditæ: & sic fi-
lius habens centum forsan in quantita-
te portionis hæreditariæ, non repelle-
tur à simili quantitate valoris rei ven-
ditæ à patre, sed tantùm repellatur pro
dimidia vel tertia, similiue quota rei:
idemq; conducet vbi fuerint quatuor
vel quinque hæredes, vt filius hæres in.
5. vel. 6. quota, in qua magna quãtitas
contineatur ob opulentiam hæredita-
tis, repellatur tantùm à. 5. vel. 6. quota rei
veditæ, in qua longè minor quantitas
fit: quæ cõputatio filio vtilissima est. Si
autè repelleretur p quãtitate & emo-
lumento, esset manifestũ incõmodũ,
quia quãtitas portionis hæreditariæ o-
pulētæ, absorbebit valorẽ totius rei de
qua filius agit: qd̄ sensisse videtur Al-
be. in. d. §. in cõputatiõe, col. 1. in fi. nec
alius aduertit, magisq; omnes indistin-
ctè loquẽtes cõtradicerẽ vidẽtur: quod
efficaciter p̄batur, quia ius nouũ intro-
duxit inuentariũ in fauorẽ hæredũ, nõ
autè vllò pacto tollere intendit benefi-
ciũ iuris diuidẽtis obligationẽ pro por-
tiõibus hæreditarijs, vt cõstat ex. l. fi. C.
de iure delib. igitur nõ debet in odium
retorqueri, iuxta iuris regu. qd̄ magis
fulciẽt ex doctrina. l. C. in. l. 3. §. si emã-
cipatus.

cipatus. ff. de bono. poss. cont. tab. ibi, *quo magis admittatur non quo minus*: sicut igitur ante ius nouū fiebat cōputatio ex portione hereditaria, non ex quantitate portionis, idem hodie dicendum est quando filio alijue hæredi vtilius fuerit, nec tunc fit iniuria creditori, cum ius suum ab hæredibus consequi possit: iuxta l. 3. ff. famil. ercisc. Quæ omnia frequentissimè contingunt, & cōsequenter longè cōmendāda sunt, maximè quia à scribent. nihil in hoc perspicuū traditur: in eoq; laborasse & defecisse alta ingenia, agnoscit Fulgo. d. §. in computatione: vt iure à candidis peritisq; bonā gratiā speremus, illudq; Lucretij dicere possimus, quod refert Picus Miran. ad Politia. *Ornari res ipsæ negat contenta doceri.*

Ex his autē magna vtilitas deducitur: vt concurrēte alio hærede, magisq; pluribus existentibus hæredibus, frequentius tota res filio applicabitur: cū enim pro hereditaria portione tantū sit repellendus (vt sup.) iniquū esset, vt emptor ob dimidiā vel minorē rei partē totā retineat: magisq; ex iuris præceptis filius ipse verus priorq; dñs, totā rē euincet, ne inuitus in societate incidat: eumq; iuuat proprij causa domini, iuncta decisione & ratione. l. si in emptione. ff. de minor. l. 1. §. & aliās. ff. si quid in frau. patr. ibi, *affectionē op ortunitatis vel vicinitatis, vel zeli, quōd illic educatus*: facile enim res ad suam originem trahitur. l. si vnus. §. pactus, ad fi. ff. de pact. & alibi in simili multa tradunt scrib. quæ omitto. Id suadet ratio arbitrij,

quæ seruari iubetur in iudicijs diuisorij: idq; clariùs vbi filio maior pars māserit, argu. tex. & Bal. in. l. fancimus. §. ne autem. C. de don. tex. in. l. 5. ff. fam. ercisc. latè Tiraq. de primog. q. 60. n. 15. & sequen. Ias. in. l. fi. in princ. C. commun. de lega. Ipse autem filius in pecunia & estimatione satisfaciet emptori partem non euictam: seu quæ apud emptorem manere poterat. arg. illorū iuriū, & l. ad officium. C. cōmu. diu. §. si. in l. de offic. iud. quod in proposito magis deduci potest ex tex. & Docto. in. l. si tibi. C. de euict. & magis à Dec. in simili. conf. 185. n. 6. ab Afflict. decis. 278. n. 5. & ita vides notabilē limitationē ad. d. l. cū à matre: vt filius hæres vendicat rem à patre alienatam.

81 Ea autē regula vt hæres nō admittratur cōtra factū defuncti, ampliatur. 1. vt vides in. d. l. cū à matre, etiā si res alienata à defuncto erat ipsius hæredis, q̄ postea succedēs non potest alienationē rescindere, vt ibi, & in. l. 3. C. de reb. alie. & in. l. filiū. 31. ff. de libera. cau. Vnde nō oportuit dubitare Bart. in. l. cū vir. ff. de vsucap. nec debuit variare gl. in. l. si ab eo. C. de libera. caus. maximè cū ita apertè probet text. in. l. 1. in princ. ff. de except. rei vend. ibi, *sed & si dominus fundi hæres venditori existat.*

Ampliatur. 2. etiā si defunctus nō teneretur de euictione, quia ita conuentum fuisset, vel emptori sciēti rem alienam vendidisset, vt vult glos. recepta in. d. l. cū à matre, scriben. in. d. §. in computatione, & communis opinio, vt patet ex sup. allegatis, asseritq; Tiraq.

raq. lib. 1. de retract. §. 1. glo. 9. nu. 47. Soci. Nepos, in. l. 4. §. Cato, n. 221. Fulgo. consil. 67. col. 2.

Ampliatur. 3. contra Paul. Castr. in d. l. cum à matre, vt sup. tradidi, etiam si defunctus venderet expressim nomine filij vel alterius qui postea fuerit hæres, vt meliùs colligitur ex glo. & Bal. ibi, traditq; Hispan. in. d. l. quoniam in prioribus. 17. ampli. Carol. Ruyn. d. consil. 42. lib. 5. vbi eleganter explicat, Paul. non cõtradixisse, nisi cum defunctus vendiderat nomine filij: tunc enim putabat Paul. venditionem fieri lege resistete, ideoq; filium licet hæredem admittendũ contra alienatione: quod dicere nõ potuit vbi simpliciter res alterius vendita fuisset à defuncto, cum venditio rei alienæ magis valere, quàm contra legem fieri dicatur, vt in l. rem alienam. ff. de contrah. empt.

Ampliatur. 4. regula. d. l. cũ a matre, cum simil. vt procedat etiã in hæredibus & successoribus primi hæredis, quasi sequentes censeantur etiam hæredes defuncti, qui rem alienauit: quod etiã in feudalibus tradit Sigism. Lofred. consil. 1. n. 169. & sequen. & Soci. Nep. consil. 108. n. 41. lib. 2. & Cardin. Paris. consil. 16. n. 38. lib. 2. Bertrã. consil. 8. n. 2. lib. 3. Cur. iun. consil. 171. n. 8. & priùs consuluit Paul. quem sequitur Boër. decisio. 23. nu. 20. tradit Ruyn. referens plures, consil. 108. nu. 12. lib. 5. Idq; suadetur ex regula illa antiqua de qua in l. fi. C. de hæred instit. & l. qui per successorem. 155. ff. de reg. iur. vbi latè Cagnol. & Rip. in. l. 1.

ff. de vulg. & pup. Bellõ. lib. 4. supput. cap. 16. Alcia. in. l. hæredis appel. 65. de verb. sign. Tiraq. in libr. de mortuo saisit. 2. parte. 5. declarat. quæ memorasse oportuit, ne quis decipiatur ex Dec. in. l. hæredem. n. 8. iuncto. n. 4. ff. de reg. iur. quem sequitur Tiraq. de retract. conuen. §. 1. glo. 6. n. 19. in fin.

Ampliatur. 5. ex traditione Andr. Ifern. & feudistarũ, q̃ etiam hæres alienantis feudũ, non possit rescindere alienationem, licet prætendat illud sibi de ferri citra voluntatem alienantis, vt tradunt Doct. allegati in proxima amplia. vbi plures referunt: & Bal. in. c. 1. §. hoc quoq; col. fi. n. 20. de succes. feu. Alex. consil. 28. lib. 5. & Ruyn. consil. 1. n. 3. li. 1. & consil. 42. n. 12. cod. libr. & consil. 25. n. 11. lib. 2. Afflict. lib. 3. constitu. rubr. 5. n. 9. Crot. in. §. diui, n. 146. & ibi Loaz. n. 191. Curt. de feud 4. part. nu. 148. & 152. & alij per Tiraq. de retrac. ligna. §. 1. glo. 9. n. 49. Exea de pact. n. 227. sed in hoc mirè variat scrib. vt inf.

Ampliatur. 5. in rebus etiã familiæ relictis, alienariq; prohibitis: hæres enĩ alienantis nõ potest venire cõtra alienatione, quãuis successio tunc sibi defertur ex dispositione primi instituentis: hoc pbat apertè tex. summè notãdus in. l. filius 2. §. cũ pater. ff. de lega. 1. vbi excluditur filius hæres, admittiturq; filius exheredatus: & ita notat Bar. Alberi. Ang. Cuma. Imo. Pau. idẽ setit Bar. in. l. peto. §. prædiũ, in fin. ff. de lega. 2. & ad hoc illum text. dicit singul. Hispana. Xuar. in. d. l. quoniã in prioribus. 17. amplia. fol. 16. col. 4. Contra quem
tex.

tex. loqui videntur alibi plures Do-
cto. vt proximè deducam.

Ampliatur. 7. d. l. cùm à matre, &
regu. sup. tradita, etiam facto inuenta-
rio: nam quatenus bona hæreditaria
sufficiunt, confundetur actio hæredis,
nec ei permittetur impugnare factum
defuncti: quia inuētariū tantū prodest
ne teneatur vltra vires hæreditarias, vt
colligitur ex scriben. in. d. §. in compu-
tatione: notat Roma. consil. 18. n. 4. Ful-
go. consil. 67. col. 2. Et tanquā receptū
tradit Dec. in. l. debitori, nu. 20. C. de
pact. citans Imol. & alios: idem Deci.
& Cagnol. in. l. ex qua persona. ff. de
reg. iur. Alex. cōs. 30. n. 7. li. 6. Afflict.
lib. 3. cōstitu. Rub. 5. n. 9. Boër. decisio.
23. n. 20. Soci. nep. consil. 108. n. 42. lib.
2. Aymo. Crauet. consil. 225. n. 12. Hie-
ro. Grat. consil. 9. n. 18. lib. 1. & ita mul-
torum allegationē benè videtur intel-
ligere Exea de pact. n. 227. versi. ista su-
blimitatio. Quod notabis contra erro-
rem multorum qui putant inuētariū
ad plura prodesse, quàm herbam teu-
thonicam: atq; indè erroneè tradūt fa-
cto inuentario, admitti hæredem con-
tra factum defuncti: in quo errore fue-
runt nō rarò graues Docto. Cardina.
Paris. consil. 100. n. 8. & 9. lib. 4. Ias. cō-
sil. 56. col. 5. versi. quarto respondetur,
lib. 3. Ruyn. consil. 38. n. 15. & n. 21. &
consil. 47. n. 9. lib. 1. Anto. Rub. consil.
84. n. 7. Cauendū etiā est in hoc à varie-
tate Dec. consil. 185. vbi malè resoluit
in fine. n. 5. cauendum magis à Curt.
de feud. 4. par. nu. 148. vbi incautè so-
lo inuentario facto, permitti putat hæ-

redi venire contra factum defuncti. In-
dè cauebis etiam ab Alex. consil. 32. ad
fin. nu. 5. lib. 3. ibi, *sine beneficio inuentarij*: ca-
uebis etiam à Thom. Gramma. decis.
93. n. 10. vbi deterius loquitur.

82 Ex prædicta regu. & ampliatiōib.
(antequā veniamus ad limitatiōes) in-
feruntur aliqua non negligenda: & .i.
infertur ampliatio ad regu. l. vendicā-
tem. ff. de cuictio. quæ loquitur de alie-
nante qui ex noua causa effectus do-
minus volebat rescindere alienatio-
nem, eumque lex excludit, vt proce-
dat etiam, vbi rei dominus succedit a-
lienanti: licet maior ratio excludat ip-
sum alienantem, vt dicebat Ioā. Imol.
in. l. cùm vir, n. 5. versi. & sic iustius. ff.
de vlcup. hæc duo tamen ex præce-
ptis iuris æquantur in proposito, vt cō-
stat ex. d. l. cùm à matre: & l. 3. C. de
reb. alien. & ibi glos. & l. filium, 31. ff.
de liber. cau. melius in. l. 1. in princi. &
versi. 1. ff. de excep. rei vend.

Infertur. 2. contra illa iura receptā-
que sentētiam loqui Alci. in. l. filius fa-
§. diui, ad fin. ff. de lega. 1. dū scribit, he-
redem nō repelli ab impugnando fa-
cto defuncti, nisi quādo vellet admit-
ti iure hæreditario: secus si iure pro-
prio vel aliundè habito. Verius enim
est ex illis legib. glos. & communi sen-
tentia, hæredem indistinctè excludi:
& ita cauendum est à Tiraq. bis dece-
pto. lib. de retrac. lign. §. 1. glo. 9. n. 52.
in fin. & ab eodē in fine eiusdem lib. 1.
n. 103. Sed magis caueas à Pau. Cast. in
l. Lutius, in fi. ff. sol. matr. Cauebis etiā
ab insigni Deci. consil. 445. num. 55.
versi.

versicu. sed responderi: ostenditur hoc etiam ex glos. & communi sententia, de qua sup. latissimè diximus, de filio hærede patris qui rem eius alienauerat: & tamen filius repellitur in totum si solus succedit, vel pro portione hæreditaria, iuxta sup. resoluta. Et ita cauebis à Ias. consil. 56. col. 5. versu. secundo, lib. 3. & eodem errore contra hæc iura loquitur Crot. in l. si is qui pro emptore, nu. 11. versu. 2.

Infertur. 3. ex eisdem iurib. & maximè ex adductis sup. in. 6. amplia. errasse aliquando graues Docto. asserentes hanc regu. non procedere in bonis de quibus defunctus alienans nō poterat liberè disponere: quod patet, cū illa iura id statuunt in rebus alienis, & in bonis alienari prohibitis familiæq; relictis, in quibus prohibetur alienatio, & successor non capit à proximo possessore, sed à primo instituyente. l. vnum ex familia. §. 1. ff. de lega. 2. l. 3. ff. de interd. & releg. cum alijs: & tamè in eisdem hæres alienans, qui suo iure successurus erat, non auditur contra factum defuncti, vt constat ex illis iuribus, maximè ex d. §. cum pater. l. filiusfam. ff. de lega. 1. Et ita liquet, contra illa iura respōdisse Panor. & alium Docto. inter consilia Paul. Castr. consil. 197. nu. 1. versu. tamen illa regula: & versicu. adeò quòd non potuissent: lib. 2. Et eodè errore labitur ipse Paul. Alex. Ias. Corn. quos refert & sequitur diligens & doctus vir, Aymo. Crauet. consil. 200. n. 7. & Thom. Gram. decis. 93. nu. 11. & sequen. nec benè sen-

sit Grat. consil. 91. nu. 36. lib. 1. malè citans Soci.

Infertur. 4. ex dictis iuribus hanc reg. procedere in bonis alienari prohibitis, tam ex contractu, quàm vltima voluntate, in omnibus enim par ratio est, vt hæres alienantis non audiatur contra alienationem, & ita patet non rectè respondisse ingeniosum Ruin. consil. 112. lib. 4. vbi. nu. 13. præpostera subtilitate conatur cauillari tex. in. d. §. cum pater. l. filiusfam. ff. de leg. 1. contendens eum specialiter procedere in prohibitione ex testamento: cū à fortiori idè magis dicendum sit, in prohibitione ex contractu, hæc enim non tam potens est: illa autem magis impedit alienationem, facilioremq; acquisitionem præstat vocato. secundum Bar. & omnes in. d. l. filiusfam. §. diui. Bar. & omnes in. l. si ita quis. §. ea lege ff. de verb. oblig.

Infertur. 5. ad intellectum tex. in. l. Seia. 73. ff. de euid. ibi, *proprio non hereditario*: videretur enim ea. l. ob stare multis iuribus supra adductis: confirmareque multorum dicta supra confutata, eiusq; colore poterat aliquo modo se excusare Alcia. in. d. §. diui. ad finem, & alij quos citauimus in. 2. & 3. illati. proxi. & ita ex illa. l. bis deceptus fuisse videtur Tiraq. in. d. lib. de retract. ligna. sed ex alijs iuribus apertissimis & iuris rationibus intelligi debet. l. illa, vt nec ex iure proprio, vel aliunde habito audiatur hæres contra alienationem defuncti. oportet enim iura iuribus concordare: nec vno verbo obiter prolato